

Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1970, ACF Chemiefarma NV proti Komisi Evropských společenství, věc 41/69, Recueil 1970, s. 661¹

Klíčová slova:

Návrh na zrušení nebo změnu rozhodnutí Komise ze dne 16. července 1969

Předmět:

Návrh na zrušení nebo změnu rozhodnutí Komise ze dne 16. července 1969 v řízení podle článku 85 Smlouvy o EHS, zveřejněného v Úředním věstníku Evropských společenství L 192 ze dne 5. srpna 1969, s. 5 a násl.

Skutkové okolnosti:

I – Skutkové a právní otázky

Skutkový základ sporu a průběh řízení lze shrnout takto: Základem sporu je činnost, kterou provozovaly některé podniky Společenství v rámci mezinárodní kartelové dohody o výrobě a prodeji chininu a chinidinu, jejich solí a sloučenin. Tyto výrobky slouží zejména k výrobě léčiv určených k léčbě malárie a některých onemocnění srdce. Věc se týká pouze prodeje chininu, chinidinu a jejich solí, a ne obchodu značkovými farmaceutickými výrobky.

Podnik Nederlandse Combinatie voor Chemische Industrie (dále jen „Nedchem“), výrobce chemických, farmaceutických a navazujících výrobků, se od roku 1958 účastnil řady dohod s jinými evropskými výrobci těchto výrobků.

Ve dnech 30. května a 11. až 13. června 1958 společně s podniky „NV Amsterdamsche Chininefabriek“ v Amsterodamu, „NV Nederlandse Kininefabriek“ v Maarssenu, „Bandoengsche Kininefabriek Holland NV“ v Amsterodamu, „NV Pharmaceutische Groothandel van de Amsterdamsche Chininefabriek“ v Amsterodamu, „NV Bureau voor de Kinineverkoop, Buramic“ v Amsterodamu uzavřel první dohodu o vyhrazení vnitrostátních trhů (Německo a Nizozemsko) a o stanovení cen a kvót pro vývoz chininu a chinidinu do všech ostatních zemí, a to s těmito podniky:

- a) Buchler & Co. v Braunschweigu,
- b) C.F. Boehringer & Söhne v Mannheimu a jeho dceřiná společnost Vereinigte Chininfabriken Zimmer & Co., GmbH v Mannheimu.

S ohledem na ustanovení článku 85 Smlouvy o EHS požádal „Bundeskartellamt“, kterému byla dohoda oznámena podle čl. 6 odst. 1 německého zákona proti omezování hospodářské soutěže dne 24. ledna 1959, smluvní podniky o upřesnění územní oblasti působnosti jejich úmluvy. V důsledku této žádosti uzavřely Boehringer a Nedchem dne 14. července 1959 novou dohodu, z níž byly vyloučeny dodávky do ostatních států EHS.

Jednání zahájená už v roce 1959 mezi společnostmi Buchler, Boehringer, Nedchem, francouzskou skupinou výrobců chininu (Nogentaise, Pointet-Girard, Taillandier, Pharmacie centrale), Carnegies of Welwyn Ltd a Lake & Cruickshank Ltd (Velká Británie) vyústila v dohodu mezi všemi těmito podniky. Nejprve ve dnech 10., 24. a 31. března 1960 uzavřely

¹ Jednací jazyk: nizozemština

Boehringer (jednající též jménem své výše uvedené dceřiné společnosti), Buchler a Nedchem (jednající též jménem všech výše zmíněných nizozemských podniků) úmluvu, která stanoví:

- shodu o cenách a slevách vztahujících se na vývoz chininu a chinidinu;
- rozdělení vývozních kvót a vyhrazení některých trhů mimo Společenství;
- zachování doložky, která znemožňuje použít dohodu na vývoz do států EHS;
- existenci systému množstevních vyrovnání pro případ, kdyby vývozní kvóty byly překročeny nebo nebyly dosaženy;
- zákaz spolupráce v oblasti výroby nebo prodeje chininu a chinidinu mimo společný trh s podniky, které nejsou stranami dohody;
- v případě sporů použití procesních prostředků arbitrážního řízení nebo obecných soudů, podle výběru.

Lhůta platnosti této úmluvy o vývozu byla určena na dobu do 31. března 1965 s možností prodloužení každých pět let. Pokyny pro zajištění úzké spolupráce stran s cílem usnadnit uskutečnění úmluvy zejména stanoví, že každá strana musí poskytnout každý měsíc svým partnerům řadu údajů, na jejichž základě bude Nedchem za účelem množstevního vyrovnání pravidelně provádět výpočet dodávek vyšších či nižších, než je kvóta jednotlivých podniků.

Vedle této úmluvy, která upravovala otázku přistoupení společnosti Buchler k dohodě uzavřené ve dnech 8. a 14. července 1959 mezi společnostmi Boehringer a Nedchem, byla dne 7. dubna 1960 uzavřena další úmluva mezi podniky Boehringer, Buchler, Nedchem, výše uvedenou francouzskou skupinou a oběma anglickými podniky Carnegies a Lake & Cruickshank s cílem upravit podmínky přistoupení francouzských a anglických podniků k výše uvedené úmluvě z 10., 24. a 31. března 1960, pokud se týkala chininu.

Souběžně s úmluvou o vývozu byly dne 9. dubna 1960 uzavřeny dvě gentlemanské dohody v podstatě se shodným obsahem (zaznamenané písemně, ale nepodepsané), jedna mezi francouzskou skupinou a společnostmi Boehringer, Buchler, Nedchem a Carnegies a druhá mezi francouzskou skupinou a společnostmi Boehringer, Buchler, Nedchem a Lake & Cruickshank. Tyto dvě gentlemanské dohody rozšiřovaly ustanovení přijatá v úmluvě o vývozu v oblasti cen, kvót a množstevního vyrovnání pro chinin i chinidin na veškerý prodej na vnitrostátních i zahraničních trzích, a zejména na veškerý prodej na společném trhu. Mimo jiné zavedly zásadu ochrany vnitrostátních trhů ve prospěch každého z výrobců. Oba anglické podniky se zavázaly nevyrábět chinin bez souhlasu německých a nizozemských členů, nakupovat tento výrobek pouze od německých a nizozemských členů a v případě dalšího prodeje používat dohodnuté ceny. Francouzské podniky přijaly tentýž závazek, pokud jde o syntetický chinidin. Od gentlemanských dohod bylo možno se odchýlit pouze se souhlasem všech stran, přičemž spory se mohly urovnávat pouze arbitrážním řízením. Dále bylo rozhodnuto, že nedodržování nebo přerušení těchto gentlemanských dohod bude automaticky považováno za nedodržování nebo přerušení oficiálních úmluv o vývozu týkajících se chininu a chinidinu, a naopak.

Tyto gentlemanské dohody byly drženy v tajnosti.

Uvedené dohody byly v průběhu let 1961 až 1962 doplněny spoluprací týkající se společného nákupu surovin; tato spolupráce se podle rozhodnutí přijatého na zasedání dne 26. ledna 1961 uskutečňovala podle podmínek stanovených v návrhu úmluvy, která zřizovala pool nakoupených množství („bark-pool“), která však nebyla nikdy podepsána. Spolupráce týkající se společného nákupu surovin skončila dne 31. října 1962.

O společném zvýšení cen bylo rozhodnuto na zasedání dne 2. května 1962.

Byly také uzavřeny dohody o nákupu amerických rezerv („stockpile“), které se General Service Administration rozhodla dát do prodeje. V tomto ohledu bylo na zasedání ve dnech 20. až 21. dubna 1962 rozhodnuto, že množství nakoupená společností Nedchem budou rozdělena mezi členy podle určeného klíče a že jako protihodnotu obdrží Nedchem provizi ve výši 2 %; tato provize se zvyšovala na 7 % v případě předčasného ukončení ostatních dohod (úmluvy o vývozu a gentlemanských dohod).

Americká GSA dne 4. září 1964 definitivně zamítla všechny další dodávky společnosti Nedchem s uvedením, že se zvýšily vojenské potřeby. Po každé dodávce provedl Nedchem rozdělení mezi ostatní členy.

Provize byla stále nastavena na základě sazby 2 %. Po vstupu prvního prováděcího nařízení k článkům 85 a 86 Smlouvy o EHS v platnost dne 13. března 1962 se výše zmíněné podniky rozhodly prozatímně zachovat úmluvu o vývozu a pokračovat v uplatňování gentlemanských dohod.

Při zasedání dne 29. října 1962 se mezi stranami projeví problémy v otázce „bark-pool“. Jako předběžnou podmínku uzavření dohody o kůře požadoval Nedchem zrušení stávajícího zákazu vývozu kůry do Konga; tento zákaz zvýhodňoval společnost Pharmakina, konžskou dceřinou společností Boehringer. Následkem toho požádaly Lake & Cruickshank a Boehringer o revizi kvót. Rozsah rozhodnutí přijatých na tomto zasedání, pokud jde o gentlemanské dohody, je předmětem sporu mezi účastníky tohoto řízení.

Nedchem informoval dne 2. listopadu 1962 ostatní členy, že úmluvu o vývozu i gentlemanské dohody již nelze považovat za závazné, přičemž uvedl, že návrhy přednesené společnostmi Boehringer a Lake & Cruickshank ve věci „bark-pool“ a stanovení nových prodejních kvót jsou v rozporu s duchem těchto dohod.

Ostatní členové toto odůvodnění nepřijali a při zasedání dne 14. října 1963, kterého se zúčastnili všichni členové kartelové dohody s výjimkou Carnegies (která během téhož měsíce ukončila výrobu chininu a oznámila své odstoupení od úmluvy dopisem ze dne 28. října 1963), dosáhly všechny zúčastněné osoby kompromisu, jehož předmět a rozsah jsou předmětem sporu mezi účastníky tohoto řízení.

V průběhu roku 1964 se výše uvedené podniky dvakrát společně rozhodly zvýšit ceny chininu, nejprve o 15 % při zasedání 12. března, a poté o 25 % při zasedání dne 28. října, přičemž ceny chinidinu byly zvýšeny o 20 %.

V prosinci 1964 a v lednu 1965 byla uzavřena mezi společnostmi Boehringer, Buchler, Nedchem, francouzskou skupinou a Lake & Cruickshank dohoda o změně délky platnosti úmluvy o vývozu (ta byla již prodlužována pouze o 12 měsíců místo původně stanovených pěti let).

Na začátku roku 1967 měly útvary Komise přesnější poznatky o činnostech této mezinárodní kartelové dohody o chininu získané na základě šetření vedených ve Spojených státech amerických ohledně vysokých nákupů „stockpile“ společností Nedchem. Komise se zejména seznámila se zprávou podvýboru amerického Senátu pro antimonopolní záležitosti. Kromě přepisů slyšení pořádaných tímto podvýborem obsahuje tento dokument v příloze celou řadu protokolů ze zasedání členů kartelové dohody, korespondenci mezi zúčastněnými osobami, dohody, jež mezi sebou uzavíraly, jakož i záznamy pocházející od ředitele jedné anglické společnosti, která se dohod také zúčastnila. Tyto doklady jsou datovány v letech 1960 až 1963. Prostudování těchto dokladů dovedlo Komisi k závěru, že uplatňování výše uvedených dohod (úmluva o vývozu a gentlemanské dohody) pokračovalo i po říjnu 1963. V květnu a červnu 1967 proběhly rozhovory s orgány příslušnými pro oblast kartelových dohod Spolkové republiky Německo, Francie a Nizozemska o šetřeních, jež mají být ve zúčastněných

podnicích provedena. Již v průběhu května 1967 provedl „Bundeskartellamt“ šetření ve společnostech Boehringer a Buchler. Nizozemské orgány provedly šetření ve společnosti Nedchem.

Generální ředitel pro hospodářskou soutěž Komise podepsal dne 17. července 1967 pověření k šetřením s takto formulovaným cílem: „...zjistit, zda činnosti mezinárodní kartelové dohody o průmyslu chininu porušily ustanovení článku 85 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství, nebo neporušily“. Na základě těchto pověření proběhla šetření v šesti podnicích, kterým pak bylo následkem toho určeno rozhodnutí Komise ze dne 16. července 1969, a to ve dnech uvedených v č. 17 tohoto rozhodnutí. Následně byla ještě provedena šetření ve dvou belgických a pěti italských podnicích, které nakupovaly chinin, za účelem zjištění, jaké ceny byly uplatňovány členy kartelové dohody v těchto dvou zemích.

Komise rozhodla dne 29. července 1968 na základě článku 3 nařízení č. 17 zahájit správní řízení proti výše jmenovaným šesti podnikům. Toto rozhodnutí bylo zúčastněným osobám oznámeno dopisem ze dne 30. července 1968, současně s námitkami vznesenými Komisí na základě šetření.

Zúčastněným podnikům byla stanovena lhůta dva měsíce, aby zaujaly postoj k námitkám vzneseným v jejich obvinění.

Na žádost čtyř z těchto podniků včetně žalujícího poté Komise prodloužila lhůtu do 15. prosince 1968.

Zúčastněné podniky měly ve dnech 11. a 12. února 1969 možnost přednést svá ústní vyjádření.

Vedle zástupců podniků a útvarů Komise se slyšení zúčastnili i úředníci států, jichž se mezinárodní kartelová dohoda o chininu přímo týkala, a to Belgie, Spolkové republiky Německo, Francie a Nizozemska. Po rozhovorech se zúčastněnými osobami upustila Komise od stíhání ve věcech „bark-pool“ a „stockpile agreement“, stejně jako za protiprávní jednání v období od února 1965 do srpna 1966, tedy do doby, kdy bylo „Bundeskartellamt“ oznámeno ukončení vývozního kartelu.

Při zasedání dne 16. července 1969 přijala Komise rozhodnutí ukládající podniku Nedchem pokutu ve výši 210 000 zúčtovacích jednotek za porušení ustanovení čl. 85 odst. 1 Smlouvy, kterého se tento podnik měl dopouštět do začátku února 1965, „tím, že uzavřel a uplatňoval úmluvu o vývozu ze dnů 8. a 14. července 1959, dodatečné úmluvy ze dnů 10. a 31. března 1960 a ze 7. dubna 1960 (jejichž platnost byla prodloužena úmluvou ze dnů 14. prosince 1964 a 19. ledna 1965), gentlemanké dohody ze dne 9. dubna 1960, jakož i dohody provádějící a doplňující tyto úmluvy, zejména dohody o stanovení cen a slev při vývozu chininu a chinidinu, rozdělení vnitrostátních trhů, systému kvót a množstevních vyrovnání a omezení uplatňovaných při výrobě chinidinu“.

Ze stejných důvodů toto rozhodnutí uložilo společností:

- 1) Boehringer Mannheim GmbH pokutu sto devadesát tisíc zúčtovacích jednotek,
- 2) Buchler und Co., KG pokutu šedesát pět tisíc zúčtovacích jednotek,
- 3) Société chimique Pointet-Girard SA pokutu dvanáct tisíc pět set zúčtovacích jednotek,
- 4) Société nogentaise de produits chimiques pokutu dvanáct tisíc pět set zúčtovacích jednotek,
- 5) Pharmacie centrale de France pokutu deset tisíc zúčtovacích jednotek.

Návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 13. září 1969 podal podnik ACF Chemiefarma NV proti tomuto rozhodnutí žalobu na neplatnost a souběžně odvolání k soudnímu přezkumu v plné jurisdikci podle článku 172 Smlouvy a článku 17 nařízení Rady č. 17/62.

Na zasedání dne 18. března 1970 rozhodl Soudní dvůr na návrh soudce zpravodaje a po vyslechnutí generálního advokáta spojit věci 41/69, 44/69 a 45/69 pro účely ústní části řízení.

Na žádost Soudního dvora odpověděla žalovaná na několik otázek formou vyjádření podaných kanceláři Soudního dvora dne 4. dubna a dne 13. května 1970.

Vyjádřeními podanými dne 14. dubna a dne 23. května 1970 předložil žalobce svá vyjádření k těmto odpovědím Komise.

Řeči účastníků řízení byly vyslechnuty na slyšení ve dnech 15. a 16. dubna 1970.

Během tohoto slyšení předložila žalovaná doklady, k nimž žalobce předložil své vyjádření spisem podaným dne 23. dubna 1970.

Generální advokát přednesl své stanovisko na slyšení dne 10. června 1970.

II – Návrhová žádání účastníků řízení

V rámci své žaloby na neplatnost navrhl žalobce, aby Soudní dvůr:

- a) zrušil napadené rozhodnutí,
- b) uložil Komisi úhradu nákladů řízení;

v rámci odvolání k soudnímu přezkumu v plné jurisdikci navrhl žalobce, aby Soudní dvůr:

- a) zrušil napadené rozhodnutí,
- b) vrátil žalobci uloženou pokutu,
- c) podpůrně snížil tuto pokutu,
- c) uložil Komisi úhradu nákladů řízení;

žalovaná navrhla, aby Soudní dvůr:

- zamítl žalobu jako neopodstatněnou,
- uložil žalobci úhradu nákladů řízení.

III – Žalobní důvody a argumenty účastníků řízení

Žalobní důvody a argumenty účastníků řízení lze shrnout takto:

1 – Žalobní důvod, který se týká nepřislušnosti Komise

- a) Nepřislušnost na základě pravidla způsobilosti čl. 85 odst. 1

Žalobce předkládá tyto předběžné argumenty směřující k vyloučení příslušnosti Komise k tomu, aby v projednávané věci použila čl. 85 odst. 1 Smlouvy o EHS:

- Komise neuvedla, jakým způsobem ovlivňují sporné kartelové dohody obchod mezi členskými státy, a mlčky přešla významné protiargumenty žalobce, které se týkaly bezpředmětnosti vnitrostátní ochrany, zvláštností trhu farmaceutických výrobků, nedostatku průhlednosti tohoto trhu, jakož i existence náhražek dotčených výrobků. Komise kromě toho nijak neprokázala své tvrzení, že při neexistenci sporných kartelových dohod by kupující měli skutečný prospěch z konkurenčního chování zúčastněných podniků; směřovala úmluvu o

vývozu a gentlemanskou dohodu, přestože již z přístupu zúčastněných podniků k metodě výměny údajů o prodeji vyplývá, že se jedná o dvě naprosto odlišné věci; opomenula skutečnost, že při zasedání dne 29. října 1962 byla gentlemanská dohoda ukončena a že navíc již v listopadu 1962 žalobce úmluvu o vývozu vypověděl. Komise na základě předložených dokladů neprokázala, že údajná jednotnost vývozních cen byla náležitě zjištěna, ani to, že kdyby tomu tak bylo, byl by tento stav výsledkem nějaké dohody nebo jednání ve vzájemné shodě.

Z protokolu ze zasedání dne 12. března 1964 naopak vyplývá, že zvýšení cen, o němž bylo při této příležitosti rozhodnuto, se týká pouze prodejů do třetích zemí, a ne společného trhu.

Komise tak prý nadměrně rozšířila své pravomoci s ohledem na exteritoriální účinek zákazu kartelových dohod.

– Výměna dopisů z října 1963 o ochraně vnitrostátních trhů nepředstavovala úmluvu, jejíž provádění by bylo možno stíhat právní cestou, ale jednalo se o jednání ve vzájemné shodě, jehož konkrétní účinky je nutno posoudit. Vzhledem k tomu, že ochrana vnitrostátních trhů se tradičně automaticky dodržuje, je dosah korespondence z října 1963 prakticky nulový, protože i bez ní by se situace nijak zásadně nelišila, a to i tehdy, kdyby podniky měly v úmyslu vnitrostátní trhy svých konkurentů nerespektovat.

– Zákaz výroby syntetického chinidinu uložený zejména francouzským podnikům velmi pravděpodobně nemohl mít citelný vliv na obchod mezi členskými státy, protože jak Komise sama tvrdí, nemá francouzský vývoz žádný význam především z důvodu vysokých nákladů na tuto výrobu i technických obtíží, které jsou tomuto výrobnímu postupu vlastní.

Žalovaná odpovídá na tyto různé argumenty obecným způsobem a uvádí přitom, že žalobce nesprávně tvrdí, že možnost ovlivnění obchodu mezi členskými státy je podmínkou výkonu pravomoci Komise. Tato možnost ovlivnění obchodu je jedním ze dvou prvků zakládajících pravidlo zákazu, které Komisi přísluší použít. Příslušnost Komise je naopak založena na článku 3 nařízení č. 17, který zase vychází z článku 87 Smlouvy.

b) Nepříslušnost Komise z toho důvodu, že kartelové dohody byly oznámeny příslušným vnitrostátním orgánům

Žalobce vytýká Komisi, že špatně vykládala nebo opomenula oznámení kartelové dohody Bundeskartellamt, oznámení nizozemskému ministerstvu hospodářství a výměnu dopisů, ke které dal žalobce podnět. Bundeskartellamt byl se systémem kvót a množstevního vyrovnání seznámen. Žalobce se domáhá, aby Soudní dvůr v tomto ohledu přezkoumal, do jaké míry články 88 a 89 Smlouvy a případně i nařízení č. 17/62 v současné době upírají Komisi pravomoc posuzovat kartelové dohody, které byly oznámeny vnitrostátním orgánům.

Žalovaná odpovídá, že to nemůže být otázkou toho, že vnitrostátní orgány úmluvu, která jim byla oznámena, schválily. Kromě toho poznamenává, že gentlemanské dohody vnitrostátním orgánům oznámeny nebyly, a že tudíž postoj těchto orgánů vůči úmluvě o vývozu nelze v žádném případě vykládat jako mlčky učiněný souhlas se všemi dotčenými dohodami. Komise tedy tato oznámení nepotřebovala brát v úvahu při odůvodňování svého rozhodnutí.

2 – Porušení pravidel a zásad řízení

a) Nepředání dokumentů

Žalobce vytýká Komisi, že porušila práva na obhajobu tím, že odmítla předat žalobci nejen všechny dokumenty, které jsou ve spisu, ale i ty, které by tam měly být, protože se na ně

odvolává oznámení námitek. V dopise ze dne 25. listopadu 1968 adresovaném Komisi upozorňuje kromě toho právní zástupce žalobce, že neodkazuje-li oznámení námitek výslovně na určitý dokument, je krajně důležité, aby obhajoba věděla, na čem se dané tvrzení zakládá.

Žalovaná namítá, že žalobce byl oprávněn nahlížet do všech dokumentů ve spisu, které byly uvedeny v oznámení námitek, a že tím bylo žalobci umožněno, aby se seznámil s dokumenty majícími význam pro posouzení námitek. Nakonec Komise prohlašuje, že nemá pravomoc ani povinnost povolovat nahlížení do celého spisu.

Žalobce odpovídá, že se v projednávané věci poprvé mohl seznámit s výsledky šetření provedených v Itálii, Belgii a Lucembursku, a to až díky přílohám k žalobní odpovědi Komise, přičemž měl evidentní zájem nahlížet do těchto dokumentů v průběhu správního řízení.

Aby potvrdil povinnost Komise v tomto směru, odvolává se žalobce na německou správní teorii, na francouzskou správní judikaturu a na italskou legislativu.

Žalobce závěrem tvrdí, že by Komise měla Soudnímu dvoru automaticky předložit úplný spis o správním řízení, včetně zápisů ze slyšení zúčastněných podniků před Komisí a dokladů vztahujících se ke konzultaci s Poradním výborem.

Žalovaná odpovídá, že pravidlo vyjádřené v rozsudku ve spojených věcech 56 a 58/64 vylučující povinnost předat podnikům celý spis platí pro všechna řízení zahájená Komisí na základě článku 85. Stejně pravidlo se používá i v Německu při správních řízeních ve věci kartelových dohod. Ani francouzské právo neuznává absolutní právo na předání spisu.

Pokud jde o šetření v Belgii a v Itálii, byly jejich výsledky popsány na začátku oznámení námitek, což umožnilo žalobci, aby sdělil své stanovisko k této věci.

b) Žalobní důvody týkající se sepsání protokolu ze slyšení zúčastněných osob

Žalobce za druhé vytýká Komisi, že nedodržela čl. 9 odst. 4 nařízení č. 99/63 tím, že opomenula sepsat řádný protokol, nedbala na to, aby v něm byly opraveny chyby, opomenutí a chybné záznamy prohlášení slyšených osob, opomenula nechat protokol těmito osobami podepsat a konečně i tím, že nechala uplynout příliš dlouhou dobu mezi slyšením, sepsáním protokolu a jeho rozesláním. Žalobce upozorňuje, že návrh protokolu dostal až dne 10. června 1969, a že vzhledem k tomu, že jeho zpracování považoval za krajně špatné, měl za to, že ve stavu, v jakém mu byl předložen, jej podepsat nemůže a že je vhodnější vyzvat Komisi, aby jeho znění vylepšila. Ředitel a právní zástupce žalujícího podniku v tomto směru vedli ještě korespondenci, když bylo v tisku oznámeno, že Komise se rozhodla uložit pokutu. Tento způsob postupu Komise ukazuje, že tomuto protokolu nepřikládá ani ten nejmenší význam. Tímto způsobem Komise znemožňuje Soudnímu dvoru udělat si přesný úsudek o předmětu slyšení konaného ve dnech 11. a 12. února 1969. Podle časové posloupnosti událostí lze předpokládat, že rozhodnutí již bylo připraveno, přinejmenším v podobě návrhu, ještě předtím, než mohl být vyhotoven definitivní protokol ze slyšení zúčastněných osob.

Kromě toho třítýdenní lhůta, kterou Komise stanovila žalobci pro předložení jeho vyjádření k tomuto protokolu, byla prý naprosto nedostatečná, tím spíše, že měsíc červenec by měl být považován za měsíc dovolených.

Žalovaná odpovídá, že vyhotovení protokolu z tohoto zasedání, v jehož průběhu používaly zúčastněné osoby tři úřední jazyky, bylo pracovně velmi náročné. Protokol sepsaný v úplnosti v jazyce německém i francouzském byl dne 10. června 1969 rozeslán zúčastněným osobám, které pak měly lhůtu tři týdny na to, aby svá vyjádření zaslaly Komisi. Podnik Nedchem prodloužení lhůty k předložení svých vyjádření k protokolu na rozdíl od ostatních

nepožadoval. Kromě toho z přílohy 17 žaloby vyplývá, že dne 30. června 1969 předal žalobce svému právnímu zástupci úplný seznam vyjádření ve věci návrhu protokolu. Tato vyjádření byla zaslána jménem společnosti Boehringer dne 7. července 1969 a bylo k nim přihlédnuto. Mohly tedy být zaslány i jménem společnosti Nedchem.

Žalobce v replice tvrdí, že protokol byl nedostatečný, mimo jiné pokud jde o vyjádření právního zástupce žalobce ve věci promlčení.

Podle žalobce je jasné, že Komise natolik spěchala, že protokol nepoužila, jako by byl bezvýznamný, což vysvětluje, proč se opomenula ujistit, zda žalobce s tímto zněním souhlasí.

Žalovaná upozorňuje, že jediný bod zprávy o slyšení právního zástupce žalobce týkající se promlčení, který nebyl převzat do protokolu, je tvrzení, podle něhož Rada překročila svou příslušnost. Tento bod není pro Komisi podstatný, neboť nemá příslušnost obdobnou příslušnosti, kterou má Soudní dvůr na základě článku 184 Smlouvy.

c) Žalobní důvody týkající se legality nařízení č. 99/63 Komise

Žalobce za třetí klade otázku, zda je nařízení č. 99/63 uznáno jako platné. Není údajně jasné, zda podle ustanovení čl. 87 odst. 2 a článku 155 Smlouvy o EHS ve vzájemném spojení měla Rada pravomoc přenést na Komisi úkol vypracovat předpis o slyšeních stran stanovených v čl. 19 odst. 1 a 2 nařízení č. 17. Takové přenesení Radou na Komisi podle článku 24 nařízení č. 17 se týká legislativní činnosti a zdá se být v rozporu s článkem 87 Smlouvy o EHS, protože překračuje rámec tvořený ustanoveními článků 155 a 4 Smlouvy o EHS ve vzájemném spojení. V každém případě prý porušila Komise přinejmenším obecné právní zásady udělující právním subjektům širší soudní ochranu, než je ochrana stanovená nařízením č. 99/63.

Žalovaná odpovídá, že přenesení pravomoci podle článku 24 nařízení č. 17 je zcela v souladu se Smlouvou, a to podle výslovných ustanovení článku 155.

Žalobce namítá, že s Evropským parlamentem nebylo řádně konzultováno, pokud jde o zásadu přenesení pravomoci a její obsah, protože původní znění nepředpokládalo, že by pravidla řízení vypracovávala Komise. I kdyby se připustilo, že Komise je oprávněna přijímat prováděcí předpisy, musí i tak dodržovat určité hranice, pokud jde o jejich obsah.

Přenesením vlastních pravomocí na Komisi se Rada vyhnula kategorické povinnosti konzultovat s Parlamentem, jak ji stanoví čl. 87 odst. 2.

Žalovaná upozorňuje, že ustanovení přijatá v nařízení č. 99/63 představují pouhá prováděcí opatření.

Pokud jde o konzultaci s Parlamentem, odkazuje na to, co napsal p. Deringer k článku 24 nařízení č. 17: „toto ustanovení odpovídá návrhům Komise a Parlamentu (článek 20) a Rada se omezila pouze na jeho uzpůsobení změněnému řízení“.

d) Žalobní důvody týkající se složení správního orgánu

Žalobce se odvolává na porušení obecné zásady kontinuity složení správního orgánu, jenž rozhoduje ve věci, která může vést k sankcím.

Žalobce tvrdí, že čl. 9 odst. 1 nařízení Komise č. 99/63, který stanoví, že slyšení provádějí osoby určené pro tento účel Komisí, porušuje zásadu kontinuity a jednotnosti složení příslušného orgánu, což je nepsaná zásada platná ve všech členských státech. Bylo totiž třeba zajistit, aby ti, kdo vypracovávali oznámení námitek, byli rovněž pověřeni slyšením

zúčastněných osob, spolupracovali na sepsání protokolu z tohoto zasedání i na sepsání konečného rozhodnutí.

Žalovaná vyslovuje pochybnosti, zda zásada, jíž se žalobce dovolává, vůbec existuje. Kromě toho z protokolu ze zasedání ve dnech 11. a 12. února 1969 vyplývá, že probíhalo za přítomnosti určitého počtu úředníků, kteří se věcí zabývali od sepsání oznámení námitek a kteří se rovněž podíleli na přípravě konečného rozhodnutí.

Žalobce toto tvrzení zpochybňuje.

e) Žalobní důvody týkající se konzultace s Poradním výborem

Žalobce soudí, že Poradní výbor nebyl úplně informován. Především prý neobdržel úplný protokol ze slyšení, ani úplný předběžný návrh rozhodnutí zmiňující se konkrétně o pokutách a neměl čas věc náležitě prostudovat. Ve složení Poradního výboru nebyla navíc žádná záruka kontinuity a jednotnosti.

Žalovaná tvrdí, že tato námitka je neopodstatněná, protože podle čl. 10 odst. 5 nařízení č. 17 byla k pozvánce zaslané výboru přiložena zpráva, objasňující případ s uvedením nejdůležitějších částí protokolu ze slyšení podniků, jakož i předběžný návrh rozhodnutí, který tak výbor mohl podrobně prostudovat. Kromě toho jsou prý tyto žalobní důvody nepřipustné, protože obhajoba zájmů Poradního výboru není věcí podniků.

Žalobce namítá, že by bylo mylné se domnívat, že funkce Poradního výboru nemá pro právní subjekty žádný význam a že pro ně nepředstavuje žádnou záruku.

Žalovaná odpovídá, že z článku 10 nařízení č. 17 vyplývá, že konzultace s Poradním výborem byla zřízena s cílem hájit zájmy nikoli podniků, nýbrž členských států, a že kromě toho je věcí členů tohoto výboru, aby dbali na to, aby měli k dispozici všechny informace, jež považují za nezbytné.

f) Žalobní důvody týkající se účasti žalobce ve správním řízení

Žalobce tvrdí, že Komise porušila obecnou právní zásadu, podle níž je povinností správního orgánu v řízení opravovat se souhlasem zúčastněných osob nepřesnosti, dávat doplňovat nedostatečné argumenty a umožnit zúčastněným osobám, aby byly slyšeny ke všem podstatným prvkům dotyčné věci.

Žalobce zdůrazňuje, že napadené rozhodnutí obsahuje zjevné nepřesnosti, k nimž došlo ignorováním toho, co žalobce uvedl ve svém vyjádření k oznámení námitek. Komise prý kromě toho dostatečně neuvedla, která skutková zjištění zachytila v oznámení námitek a jaké důkazní prostředky byly použity. Svou nedbalostí tak Komise brání i soudnímu přezkumu napadeného rozhodnutí ze strany Soudního dvora.

Žalovaná připomíná jednotlivé fáze řízení, které vyústily v přijetí napadeného rozhodnutí. Z celého řízení prý vyplývá, že dotčené podniky měly dost příležitostí k zaujetí písemného stanoviska k výsledku šetření, jak je uveden v oznámení námitek, a k přesnějšímu vyjádření v průběhu prodlouženého slyšení, které jim umožnilo ústně přednést svá stanoviska. *Žalovaná* zdůrazňuje, že písemná stanoviska i ústní diskuse s těmito podniky ji přivedly k tomu, že upustila od určitých výtek.

g) Žalobní důvody týkající se porušení článku 4 nařízení č. 99/63

Žalobce soudí, že Komise porušila výše zmíněné ustanovení jednak tím, že do svého rozhodnutí vložila některé nové části, které nebyly uvedeny v oznámení námitek nebo které se

tam vyskytovaly v jiné podobě, a dále i tím, že položila důraz na určité námitky (například právní dosah gentlemanských dohod a pozastavení úmluvy o vývozu, vliv úmluvy o vývozu na vnitrostátní trhy apod.).

Žalovaná odpovídá, že tato výtky by byla opodstatněná jedině tehdy, kdyby rozhodnutí poukazovalo na nové námitky, které nebyly uvedeny v oznámení námitek sděleném při správním řízení. To se však nestalo, protože se rozhodnutí omezilo pouze na změnu uspořádání tohoto oznámení námitek v důsledku slyšení zúčastněných osob.

h) Žalobní důvody týkající se porušení zásady rovnosti jazyků

Žalobce soudí, že Komise porušila zásadu rovnosti jazyků tím, že nenechala přeložit protokol ze zasedání ve dnech 11. a 12. února 1969 do nizozemštiny. *Žalobce* totiž obdržel vyhotovení protokolu z tohoto zasedání ve francouzštině a v němčině, ale nikoli v nizozemštině. To prý představuje porušení zásad uvedených v člancích 217 a 248 Smlouvy o EHS, společně s ustanoveními nařízení Rady č. 1 (Úř. věst. 17 ze dne 15. dubna 1958, s. 385).

Žalovaná uznává, že nedopatřením žalobci zaslala pouze vyhotovení ve francouzštině a v němčině. To prý se vysvětluje tím, že francouzština a němčina byly stanoveny jako pracovní jazyky vzhledem k nemožnosti vyhotovit všechny dokumenty na místě ve všech čtyřech jazycích. V projednávané věci se kromě toho jednalo o mezinárodní kartelovou dohodu, jejímž pracovním jazykem byla angličtina, a korespondence s ní související byla vedena v němčině a ve francouzštině. Při slyšení v únoru 1969 se ostatně zástupce podniku Nedchem vyjadřoval zčásti také v němčině nebo ve francouzštině. Nedopatření Komise nikterak nenarušilo právo podniku Nedchem na odvolání. Pokud by v té době na toto nedopatření upozornil, Komise by to nepochybně napravila.

Žalobce odpovídá, že zásada rovnosti jazyků je zásadou kogentní, a tudíž i kdyby tím neutrpěl žádnou újmu, porušení této zásady způsobuje neplatnost aktu. Kromě toho se odsouhlasení požadované na žalobci musí týkat nejen věci samé, ale i sepsání v jazyce příjemce.

i) Ostatní porušení zásad řízení

Žalobce si mimo jiné stěžuje, že Komise porušila obecnou právní zásadu, podle níž musí být právní subjekty upozorněny na možnosti odvolání a na lhůty k tomu stanovené.

Žalovaná odpovídá, že tato zásada není společná všem členským státům. Existuje v Německu, ale i tam neuvedení takové informace nezpůsobuje neplatnost rozhodnutí. Jediným následkem takového opomenutí je, že se nerozeběhne lhůta pro odvolání.

3 – Žalobní důvod porušení podstatných formálních náležitostí nedostačujícím odůvodněním

Žalobce zdůrazňuje, že vzhledem k tomu, že předmětem sporného rozhodnutí jsou polotrestní sankce, je v projednávané věci nutná zvláštní přesnost, pokud jde o odůvodnění. Komise však mlčky přešla celé části vyjádření žalobce k oznámení námitek, jako například co se uvádí o zvláštních charakteristikách farmaceutických výrobků, o narušení obchodu, jež v této oblasti existují, o zvláštních charakteristikách vnitrostátních trhů, o neprůhlednosti těchto trhů, o charakteristikách farmaceutických specialit a o významu tohoto faktoru vůči údajnému porušení čl. 85 odst. 1. Všechny tyto údaje jsou tedy důležité pro posouzení otázky, zda Komise byla příslušná k tomu, aby zasahovala z důvodu potenciálního ovlivnění obchodu mezi členskými státy. V odůvodnění existují vnitřní rozpory, pokud jde o množství vyrovnání, o výměnu údajů o hodnotách vývozu a o období od začátku února 1965.

Kromě toho Komise nijak neprokázala, že bez dotyčné kartelové dohody by měl spotřebitel širší výběr a měl by prospěch z nižších cen. Tvrzení, že ceny vzrostly v důsledku kartelové dohody, není tedy nijak odůvodněno.

Žalobce usuzuje, že je na Komisi, aby podala důkazy na podporu svých tvrzení obsažených v rozhodnutí, a že bez takových důkazů by mělo být rozhodnutí zrušeno.

Žalovaná v tomto ohledu odkazuje na bod II svého vyjádření k žalobě, ze kterého vyplývá, že se na skutečnosti kladené žalobci za vinu vztahuje zákaz vyhlášený v čl. 85 odst. 1 Smlouvy.

Tvrdí zejména, že není třeba brát v úvahu značkové farmaceutické výrobky, protože „obchod“, kterého se rozhodnutí týká, je pouze obchodem s výchozími výrobky (chinin, chinidin a jejich soli), které jsou určené k výrobě farmaceutických výrobků.

Kromě toho poznamenává, že skutečnost, že strany gentlemanské dohody se této dohodě dobrovolně podřizovaly, jak to bylo stanoveno na zasedání v říjnu 1962, vyjadřuje jednání ve vzájemné shodě, pokud jde o jejich chování na společném trhu.

Použití tohoto jednání ve vzájemné shodě v praxi vyplývá z těchto skutečností:

1) Od roku 1960 do roku 1965 byly ceny chininu a chinidinu stejné u všech vývozců, včetně vývozců do Itálie a Belgie.

2) Zúčastněné podniky si vyhradily vnitrostátní trhy na základě dohody vycházející ze zápisu ze zasedání dne 2. prosince 1959 a dopisů z října 1963. Bez těchto domluvených podmínek by se určitě uskutečnily dodávky z Nizozemska do Německa, protože ceny v Nizozemsku byly nižší. Příležitostné dodávky uskutečňované v omezeném objemu měly za cíl pouze to, aby rozdělení trhu nebylo tak nápadné.

3) Zúčastněné podniky přijaly během roku 1964 dvě společná rozhodnutí o zvýšení svých cen také u vývozců do Itálie a Belgicko-lucemburské unie. Autonomní stanovení cen zúčastněnými podniky v jejich vlastních zemích lze vysvětlit ochranou vnitrostátního trhu, kterou jim zajišťovala právě gentlemanská dohoda.

4) Navíc byla zachována i možnost množstevního vyrovnání v případě překročení kvót. Vzhledem k tomu, že omezení hospodářské soutěže mezi zúčastněnými podniky v rámci společného trhu je cílem tohoto jednání ve vzájemné shodě, není nutno zvlášť dokazovat, zda ke skutečnému omezení hospodářské soutěže došlo. Stačí, že tato soutěž je narušena potenciálně, o čemž v projednávané věci nelze pochybovat, vezmou-li se v úvahu domluvené podmínky týkající se rozdělení vnitrostátních trhů a uplatnění jednotných vývozních cen, včetně cen v obchodu mezi členskými státy až do února 1965.

V případě, kdyby Soudní dvůr nesdílel názor žalované na povahu gentlemanské dohody a usoudil, že chování žalobce je třeba posuzovat jako jednání ve vzájemné shodě, pak by se musela výše uvedená zásada, kterou Soudní dvůr potvrdil v rozsudku ve spojených věcech 56 a 58/64 vůči jedné dohodě, podle názoru žalované logicky vztahovat i na jednání ve vzájemné shodě. Toto jednání se totiž od dohod odlišuje jedině v tom, že není možno právně zajistit dodržování jeho ustanovení, ale vždycky je jeho základem nějaká úmluva, stejně jako tomu je u dohod. Vzhledem k tomu, že obsah úmluvy je zaznamenán písemně a z jeho znění vyplývá, že jeho cílem je omezení hospodářské soutěže, není nutno zkoumat konkrétní situaci na trhu.

4 – Žalobní důvod porušení Smlouvy a jejích prováděcích předpisů

a) Stanovení nutné míry hospodářské soutěže

Žalobce tvrdí, že Komise porušila Smlouvu tím, že použila čl. 85 odst. 1 mimo rámec, do něhož na základě zásad vyhlášených články 2, 3 a násl. Smlouvy musí patřit. Jde o to, že „rozhodnutí Komise neumožňuje určit, jakou míru hospodářské soutěže považuje za nutnou, a rovněž nic neříká o tom, jaké normy existují na základě čl. 85 odst. 1“.

Žalovaná tvrdí, že článek 85 je založen na myšlence, že musí být udržena určitá minimální hospodářská soutěž, avšak že jinak nemusí odpovídat na teoretické otázky týkající se míry hospodářské soutěže, kterou považuje za nezbytnou.

Žalobce mimoto usuzuje, že se Komise mýlí, když tvrdí, že musí být zachována určitá minimální úroveň hospodářské soutěže. Tato koncepce je v souladu s německou právní úpravou, ale pravidlům Smlouvy o EHS v oblasti hospodářské soutěže je prý cizí.

Žalovaná namítá, že rozsudek ve věci 13/60, který odkazuje na článek 65 Smlouvy o ESUO, ale je platný i pro článek 85 Smlouvy o EHS, zdůrazňuje význam, jaký má požadavek minimální úrovně hospodářské soutěže pro zajištění dodržování základních ustanovení Smlouvy.

b) Promlčení

Žalobce za druhé vytýká Komisi, že porušila, nebo přinejmenším chybně použila, obecnou zásadu promlčení. Je prý nepřipustné, aby byly právní subjekty zbaveny ochrany, již jim přiznává vnitrostátní právní systém v oblasti promlčení. Soudí, že členské státy se nemohly zbavit svých suverénních práv v této oblasti a ani je omezit.

Žalobce tvrdí, že jestliže je třeba se pro první písemné důkazy prokazující, že dotyčné podniky skutečně prováděly na společném trhu autonomní politiku v oblasti cen, vrátit na začátek roku 1965, nedokazuje to, že tyto podniky neurčovaly tyto ceny autonomně již před rokem 1965. Vzhledem k tomu, že podle mínění žalobce mohla být promlčecí lhůta přerušena pouze úředním sdělením obvinění ze dne 30. července 1968, lze v každém případě považovat za vyloučené, že by ještě mohlo být zahájeno stíhání za činy pocházející z let 1962, 1963 nebo 1964.

Žalobce se také odvolává na vyjádření obsažená v odpovědi na oznámení námitek, jakož i na připomínky, které předložil při slyšení dne 11. února 1969, týkající se obecné zásady promlčení, jež je prý použitelná v projednávané věci.

Žalovaná upozorňuje, že skutečnost, že v nařízení č. 17 bylo upuštěno od úpravy promlčení, může znamenat, že Komise má v praxi možnost stanovovat v rámci své posuzovací pravomoci a pod kontrolou Soudního dvora časové hranice pro stíhání protiprávního jednání.

Představa žalobce o použití jeho vnitrostátního práva je v právu Společenství neodůvodněná. Rozsudek Soudního dvora ve věci 18/57 toto tvrzení žalobce nijak nepodporuje, protože způsobilost vystupovat před soudem, která je předmětem tohoto rozsudku, nijak nepodléhá právu Společenství. Tvrzení žalobce by mělo ten následek, že právo Společenství by v oblasti práva hospodářské soutěže nebylo možno jednotně uplatňovat.

Žalovaná naopak připouští, že si lze položit otázku, zda v oblasti promlčení existuje zásada společná právním řádům členských států. Ve čtyřech členských státech, jež mají legislativu v oblasti kartelových dohod, jsou porušení dotyčných ustanovení předmětem rozdílné právní kvalifikace: v německém právu (stejně jako v právu Společenství) mají tato porušení správní povahu; naopak podle francouzského, belgického a nizozemského práva mají taková porušení povahu trestní.

Pokud jde o přerušení promlčecí lhůty, jsou předpisy používané v jednotlivých členských státech rovněž velmi odlišné.

S ohledem na značnou rozdílnost kvalifikace dotyčného protiprávního jednání, sankcí, promlčecích lhůt i skutečností, které je přerušují, v jednotlivých členských státech dospívá žalovaná k závěru, že z práva členských států nelze dovodit žádné společné kritérium pro způsoby uplatnění obecné zásady promlčení. Za těchto podmínek je možno se pro stanovení lhůty promlčení jednání porušujícího články 85 a 86 Smlouvy o EHS opřít pouze o požadavky práva Společenství, rovněž i vzhledem k významu a funkci pravidel hospodářské soutěže v systému Smlouvy o EHS. Nelze také zapomínat na skutečnost, že při vyhledávání nezákonných činů je Komise povinna obrátit se s žádostí o spolupráci na členské státy.

Při použití těchto důvodů na projednávanou věc žalovaná zdůrazňuje, že promlčecí lhůta, která začala běžet od února 1965, byla přerušena šetřením, které provedla u žalobce v říjnu 1967. Úředník pověřený dotyčným šetřením předložil zmocnění podepsané generálním ředitelem pro hospodářskou soutěž, které přesně uvádělo předmět a účel šetření, které má být provedeno, ve vztahu k určeným přestupkům. Pokud by se žalobce odmítl podrobit tomuto šetření na základě zmíněného zmocnění, což bylo jeho právo, Komise by ihned prověrku nařídila formou rozhodnutí. Ve věci přerušení promlčecí lhůty tudíž není možné přisuzovat šetřením nařízeným Komisí různé účinky podle toho, zda jsou provedena na základě zmocnění nebo na základě rozhodnutí.

Mezi okamžikem, kdy bylo ukončeno protiprávní jednání, a šetřením Komise uplynula doba kratší než tři roky, což nestačí, aby došlo k promlčení, protože podle práva většiny členských států činí promlčecí lhůta u přestupků spáchaných úmyslně proti ustanovením v oblasti kartelových dohod tři roky.

I kdyby bylo možno připustit, že promlčení bylo přerušeno až zahájením správního řízení Komise dne 29. července 1968, pak ani období tři a půl roku, které do tohoto data uběhlo, by nestačilo, aby došlo k promlčení podle práva Společenství, a to z toho důvodu, že v rámci EHS mají pravidla hospodářské soutěže větší význam než ve vnitrostátním právu, jak to vyplývá i z toho, že jedním z cílů Smlouvy o EHS je „vytvoření systému zajišťujícího, aby na vnitřním trhu nebyla narušována hospodářská soutěž“.

Žalobce odpovídá, že z prací Evropského parlamentu týkajících se nařízení č. 17 vyplývá, že tato instituce navrhla sankce pouze v případě, kdy dotyčné podniky v protiprávním jednání, řádně zjištěném Komisí, pokračují. Komise má tedy prý propůjčenu pravomoc dohlížecí a donucovací, ale nikoli pravomoc represivní, která zůstává ve výhradní kompetenci členských států.

Pokud by Rada chtěla v rámci článku 15 nařízení č. 17 udělit Komisi takovéto represivní pravomoci, bylo by tedy nařízení v tomto bodě neplatné, protože by Rada překročila svou pravomoc a porušila povinnost konzultovat záležitost s Evropským parlamentem stanovenou v čl. 87 odst. 2.

Žalobce zdůrazňuje, že použití dlouhých promlčecích lhůt je právoplatné pouze u protiprávního jednání, které se trestá odnětím svobody, a že v Nizozemsku jde tedy jen o úmyslné jednání. V tomto ohledu se nejedná o stanovení jakéhosi průměru, ale o použití modernějšího a pokrokovějšího systému.

Délka promlčecí lhůty je na jedné straně ovlivněna zásadou účelnosti při stíhání činů považovaných za trestné a na straně druhé zásadou právní jistoty právních subjektů.

Pokud jde o okamžik, kdy promlčecí lhůta začala běžet, zdůrazňuje žalobce, že z dokumentu VII-64, který Komise předložila v příloze ke svému vyjádření k žalobě, vyplývá, že společnost Lake & Cruickshank již od října 1964 autonomně kalkulovala vyšší ceny, překračující o 20 až 22 % „vývozní ceny“. Žalobce rovněž zdůrazňuje, že na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, byl anglický trh otevřeným trhem. Upozorňuje také Soudní dvůr na dopis

společnosti Buchler jejímu zástupci v Itálii ze dne 1. ledna 1965 (příloha VII-69 vyjádření k žalobě).

Pokud jde o *přerušeni* promlčecí lhůty, žalobce nesouhlasí se závěry, které Komise odvozuje ze svého zkoumání srovnávacího práva. Zdůrazňuje, že systém nařízení č. 17 souhlasí jedine s německým a nizozemským režimem, takže zmocnění k šetření nemůže pozastavit běh promlčecí lhůty, a to tím spíš, že toto zmocnění bylo vyhotoveno pomocí neurčitých výrazů.

Podle představy Komise by se právní subjekt ocitl v situaci použití delší promlčecí lhůty, než je lhůta, kterou lze použít podle jeho vnitrostátní legislativy. Podle názoru žalobce toto tedy členské státy zamýšlet nemohly, ani se nevzdaly zásady „nulla poena sine previa lege poenale“.

Žalovaná uvádí, že v článku 1 nařízení č. 17 se Rada vyslovila pro přímý účinek zákazu v tom smyslu, že existence protiprávního jednání nevyžaduje žádné předběžné rozhodnutí Komise.

Pokud jde o vhodnost získání stanoviska Evropského parlamentu k této otázce, odkazuje Komise na komentář p. Deringera, který neobsahuje žádnou kritiku vůči tomuto rozhodnutí Rady. Ostatně i když Rada rozhodla jinak, než navrhoval Parlament, byl dotyčný problém předtím v Parlamentu projednán s plnou znalostí věci.

Pokud jde o promlčecí lhůtu, *žalovaná* soudí, že pro porušení čl. 85 odst. 1 je nejpokrokovějším režimem takový, který je nejlépe sladěn se zájmy, které vyjadřují ustanovení o hospodářské soutěži pro novou hospodářskou organizaci založenou Smlouvou.

Co se týče výchozího okamžiku pro promlčecí lhůtu, lze podle tabulky uvedené v příloze XII dupliky určit, že členové kartelové dohody pokračovali v Itálii a Belgii až do začátku roku 1965 v používání cen uvedených v jejich společných vývozních cenících.

Pokud jde o přerušeni promlčecí lhůty, *žalovaná* upozorňuje, že zmocnění k šetření jasně zdůrazňovalo úmysl Komise zahájit stíhání v případě, že se zjistí, že činnosti, jež byly předmětem šetření, jsou v rozporu s ustanoveními čl. 85 odst. 1.

c) Doba trvání „gentlemanské dohody“

Žalobce upozorňuje Soudní dvůr na svůj oběžník ze dne 28. listopadu 1962 ve vztahu ke svému oběžníku ze dne 2. listopadu 1962 i k protokolu ze zasedání dne 29. října 1962.

Žalovaná předpokládá, že žalobce doufá, že tím vzbudí dojem, že gentlemanská dohoda byla ukončena již v měsíci říjnu 1962. Jako vyjádření nesouhlasu s tímto tvrzením *žalovaná* zdůrazňuje, že první část zasedání dne 29. října 1962 byla uzavřena tímto konstatováním:

„Z diskuse vyplývá, že úmluva o vývozu není ukončena, že se všichni členové míní řídit „gentlemanskou dohodou“ a že doufají, že dospějí k uzavření nové dohody o nákupu kůry.“

Druhá část diskuse se zabývala novou úmluvou o nákupu kůry, o které se strany nemohly dohodnout. Tato druhá část byla uzavřena tímto konstatováním:

„Zahajuje se tudíž všeobecná rozprava z důvodu rozporů mezi jednotlivými stanovisky; pokud jde zejména o revizi kvót, není vyhotovení návrhu úmluvy právníky posuzováno jako skutečně užitečné, takže „bark-pool“ byl ukončen. Z tohoto důvodu není možné se držet původního úmyslu pokračovat v dodržování „gentlemanské dohody“. Nikdo však nenavrhl zrušit úmluvu o vývozu; s výjimkou tohoto bodu si všichni členové zachovávají svou volnost jednání.“

Podle žalované lze pochybovat o tom, že toto konstatování opravdu odpovídalo úmyslu účastníků. Žalovaná si klade otázku, zda se zde nejednalo o osobní představu žalobce, který se velmi pravděpodobně ujal úkolu sepsat tento protokol. Nedchem se tak prý pokusil odradit zastánce revize kvót hrozbou ukončení gentlemanské dohody, což by mohlo způsobit nárůst provize za ta množství stockpile, která měla být ještě rozdělena mezi zúčastněné osoby, ze 2 % na 7 %.

Jiné nebezpečí tohoto zrušení dohody vyplývalo ze skutečnosti, že úroveň cen na ostatních trzích byla vyšší než v Nizozemsku.

Žalovaná tvrdí, že žalobce ve svém dopise ze dne 2. listopadu 1962 zaujal stanovisko, které se odchylovalo od stanoviska, uvedeného na straně 7 výše zmíněného protokolu ze dne 29. října, jež znělo:

„Posuzujeme-li situaci tak, jak v současné době vykristalizovala, dospíváme k závěru, že kladením podmínek, jež jsou v rozporu se zněním i duchem různých dohod, a zejména gentlemanské dohody, nejednaly podniky Lake & Cruickshank a Boehringer v souladu s ‚gentlemanskou dohodou‘ a že tato dohoda stanoví, že její neplnění samo o sobě je porušením oficiálních dohod, jimiž se rozumí úmluva o vývozu.“

Lake & Cruickshank, stejně jako Boehringer, vycházely z názoru, že gentlemanská dohoda zůstala v platnosti i po 29. říjnu. Na stejném názoru je také založen dopis ze dne 10. prosince, který podnik Lake & Cruickshank rozeslal všem ostatním členům kartelové dohody. Je příznačné, že žalobce svou hrozbu zvýšit provizi na 7 % neuskutečnil.

Stanovisko společnosti Boehringer v dopise ze dne 19. července 1963 o navrhovaném zvýšení cen:

„Doufáme, že toto rozhodnutí o zvýšení cen, o kterém by měli být informováni členové kartelové dohody, budou všichni výrobci dodržovat.“

se naprosto shodovalo s praxí gentlemanské dohody.

Dopis žalobce ze dne 7. srpna 1963, který potvrzoval stanovisko, podle něhož byla úmluva o vývozu ukončena, a který hrozil členům cenovou konkurencí na jejich vnitrostátních trzích, měl za následek, že ke zvýšení cen nedošlo.

Zasedání dne 14. října vyústilo v kompromis „pozastavení“ úmluvy o vývozu, aniž by tím byla dotčena ochrana vnitrostátních trhů.

Myšlenku, že gentlemanská dohoda zůstala v platnosti i po výše uvedeném prohlášení společnosti Nedchem, potvrzuje podle všeho i způsob, jakým se zúčastněné strany chovaly po říjnu 1962, pokud jde o věci upravené v gentlemanské dohodě. Žalovaná uvádí, že na italském trhu používal žalobce společně dohodnuté ceny až do konce roku 1964. Tato jednotnost se vztahovala i na zvýšení týkající se malých množství i na výpočet nákladů na balení, dopravu a proclení.

Pokračování ochrany vnitrostátních trhů v letech 1963-1964 prokazují ceny používané žalobcem na francouzském trhu, které byly vyšší než ceny ve vývozních cenících používaných u chininu, s ohledem na vyšší úroveň vnitřních francouzských cen. Obdobný jev byl zjištěn na německém trhu.

d) Právní povaha a konkrétní uplatňování gentlemanské dohody

Žalobce usuzuje, že Komise porušila ustanovení čl. 85 odst. 1 a čl. 85 odst. 2 ve vzájemném spojení tím, že definovala gentlemanskou dohodu jako dohodu ve smyslu tohoto článku, a

nikoli jako jednání ve vzájemné shodě, a navíc tím, že neuvedla články či části této údajné dohody, jež by byly zakázané a neplatné podle výše uvedených ustanovení.

Okolnost, že gentlemanské dohody předpokládaly pro případ rozporů mezi účastníky využití procesních prostředků arbitrážního řízení, nepřisuzuje těmto aktům povahu úmluvy, protože jejich plnění nemohlo být vynucováno právní cestou.

Podle názoru žalobce je rozdíl mezi dohodou a jednáním ve vzájemné shodě v projednávané věci mimořádně důležitý, protože připustíme-li, že žalované činy jsou výsledkem jednání ve vzájemné shodě, nebude moci Komise tvrdit, že není nutno posuzovat jejich skutečné následky. Komise opomenula určit, v čem mělo spočívat tvrzené jednání ve vzájemné shodě v průběhu doby pozastavení úmluvy o vývozu a po jakou dobu toto jednání trvalo.

Kromě toho Komise neprávem implicitně rozhodla, že vědomě souběžné chování na trhu, konkrétně pokud jde o ceny, se rovná pojmu jednání ve vzájemné shodě nebo s ním splývá.

Žalovaná zdůrazňuje, že za dohody je nutno považovat jak písemná ujednání nazývaná „gentlemanská dohoda“, tak i doplňující úmluvy obsažené v protokolech ze zasedání nebo vyplývající ze vzájemné korespondence.

Doložka stanoví, že porušení gentlemanské dohody představuje současně i porušení úmluvy o vývozu, a možnost řešení sporů v rámci arbitrážního řízení prokazují právní povahu povinnosti dodržovat tuto gentlemanskou dohodu.

Avšak i kdybychom chtěli tato ujednání považovat pouze za jednání ve vzájemné shodě, výsledek by se, pokud jde o posouzení jejich neslučitelnosti s čl. 85 odst. 1, nelišil, a to z důvodů vyložených výše v bodu 3.

V projednávané věci je toto rozlišování bezvýznamné, i pokud jde o čl. 85 odst. 2, protože toto ustanovení nelze použít na dohody, které již byly ukončeny.

Žalobce vytýká Komisi, že zcela pominula hospodářskou realitu, zejména tu skutečnost, že v roce 1965 nedošlo k žádným měřitelným změnám, přestože Komise tvrdí, že mohl začít vývoz z Nizozemska do Německa, a dále že se nevyjádřila k technickým překážkám obchodu, ani k otázce, zda mohlo v kvantitativní či kvalitativní rovině dojít k odlišnému vývoji mezistátního obchodu s dostatečnou mírou pravděpodobnosti.

Žalobce kromě toho upozorňuje, že existenci těchto překážek prokazuje i to, že Komise předala Radě sdělení týkající se pravidel harmonizace v oblasti farmaceutických výrobků.

Žalovaná namítá, že není na ní, aby prokazovala, jak by se *žalobce* pravděpodobně choval, kdyby dohoda neexistovala.

Skutečnost, že se v roce 1965 neprojevil žádný příliv zboží, lze přičíst v první řadě nedostatku nastalému následkem přerušení dohody o „stockpile“ z americké strany, a za druhé faktoru setrvačnosti po letech spolupráce.

Žalovaná připouští, že u farmaceutických specialit existují technické překážky obchodu, ale pochybuje, že by se takové překážky projevovaly i u farmaceutických surovin, jako jsou chinin, chinidin a jejich soli.

Skutečnost, že se vývozy a dovozy mezi zeměmi EHS uskutečňovaly, ukazuje, že v tomto ohledu neexistují nepřekonatelé překážky technické nebo administrativní povahy.

Žalovaná kromě toho upozorňuje, že se směrnice Rady ze dne 26. ledna 1965 i sdělení předané Komisi Radě dne 5. srpna 1969 týkají pouze oběhu farmaceutických specialit, a ne žádných farmaceutických surovin.

Žalobce nato zdůrazňuje, že dokumenty předložené v příloze vyjádření k žalobě týkající se šetření provedených v Itálii, Belgii a Lucembursku nemohou podpořit tvrzení Komise, podle něhož byly ceny u vývozu do těchto zemí kalkulovány jednotným způsobem.

Žalovaná přikládá ke své duplice tabulku, jež obsahuje příklad rozboru kalkulované ceny v určitém počtu obchodních případů prodeje do Itálie a Belgie, ze kterého vyplývá, že ceny, které určil žalobce v letech 1962 až 1964, plně odpovídaly cenám ve vývozním ceníku, dohodnutém mezi ním a ostatními členy kartelové dohody.

5 – Žalobní důvod zneužití pravomoci

Žalobce uvádí, že Komise zneužila nebo přinejmenším nepřiměřeně použila svou pravomoc, protože:

- a) zahájila stíhání na základě čl. 85 odst. 1, přičemž porušila zásadu promlčení a právní jistoty podniků, jakož i zásadu účelnosti v oblasti trestního stíhání tím, že uložila v dané věci vysokou pokutu;
- b) uložila pokuty hlavně za protiprávní jednání, k němuž došlo v minulosti a jehož uskutečňování bylo již dávno ukončeno.

K prvnímu bodu žalobce poznamenává, že od roku 1962 Komise svou vlastní politikou přispívala ke zvyšování právní nejistoty podniků: přisvojila si nadměrné pravomoci, nedala čl. 85 odst. 1 do souvislosti s cíli Smlouvy a konečně opomenula stanovit kritéria pro používání výše uvedeného pravidla.

Pokud jde o druhý bod, žalobce zdůrazňuje, že přes znění čl. 87 odst. 2 písm. a) nedovoluje čl. 89 odst. 1 stíhat již ukončené protiprávní jednání. V případě takového protiprávního jednání je třeba předpokládat, že autoři Smlouvy měli úmysl zůstat u sankce neplatnosti, stanovené v čl. 85 odst. 2. Stejně tak byl v čl. 15 odst. 2 písm. a) nařízení č. 17 použit pouze přítomný čas oznamovacího způsobu „poruší“. Žalobce v tomto ohledu poznamenává, že pokuty mají povahu penále, a nikoli trestní sankce. Kromě toho uplatňuje námitku, že věc pravidel upravujících pokuty nebyla s Evropským parlamentem konzultována.

Žalovaná odpovídá, že v projednávané věci nejde o porušení zásady právní jistoty, protože předmětné jednání je výslovně uvedeno v čl. 85 odst. 1 jako příklad zakázaného chování. Komise neopomenula dát širokou publicitu tomuto ustanovení i možnosti vyhnout se riziku pokuty oznámením v předepsané lhůtě. Také zpráva p. Focsaneanua, jež je žalobci známa, vyznívá v tomto smyslu. Žalobce zaměňuje pokutu a penále, když vytýká Komisi, že uložila pokuty za protiprávní jednání spáchané v minulosti.

6 – Žalobní důvody týkající se publicity dané rozhodnutí

Žalobce vytýká Komisi, že porušila zásady, na nichž spočívá článek 21 nařízení č. 17 tím, že v tisku zveřejnila rozhodnutí a jeho obsah nevhodným způsobem, a to dokonce dříve, než se s rozhodnutím seznámil žalobce, a navíc že zveřejnila celé znění rozhodnutí v Úředním věstníku. Komise tak prý ovlivnila veřejné mínění na úkor postavení žalobce, což prý mimo jiné vyvolalo pokles jeho akcií na burze a újmu jeho dobré pověsti.

Žalobce s odvoláním zejména na tvrzení, která se týkají případné existence kartelové dohody v oblasti přidělování dodávek, obsažená v napadeném rozhodnutí upozorňuje, že tato tvrzení mohou žalobce poškodit před americkými úřady. Žalobce žádá Soudní dvůr, aby zrušil podle potřeby příslušnou část rozhodnutí, která se ostatně týká skutečností, jež nesouvisejí s tímto řízením.

Žalovaná namítá, že publicita, již dala napadenému rozhodnutí, byla oprávněná tím, že se jednalo o první rozhodnutí ukládající pokuty. Komise by neměla být považována za odpovědnou za to, jak její sdělení využili novináři v tisku. Pokud jde o zveřejnění v Úředním věstníku, žalovaná upozorňuje, že článek 21 nařízení č. 17 nestanoví, že by bylo zveřejnění jiných rozhodnutí než těch, která jmenovitě uvádí, zakázané.

7 – Odvolání k soudnímu přezkumu v plné jurisdikci ve věci pokuty

Žalobce podává odvolání k soudnímu přezkumu v plné jurisdikci souběžně se svou žalobou na neplatnost. *Žalobce* si přeje, aby Soudní dvůr po zrušení napadeného rozhodnutí přezkoumal celou věc „ex novo“ i z hlediska skutkových okolností. Toto přezkoumání by prý mělo Soudní dvůr přivést k závěru, že čl. 85 odst. 1 se na věc nevztahuje a že pokuta musí být vrácena. Podpůrně v případě, kdyby Soudní dvůr usoudil, že se toto ustanovení na věc vztahuje, by měl rozhodnout, že pokuta musí být přesto zrušena, protože došlo jen k formálnímu porušení pravidel, nebo ještě podpůrněji by měl tuto pokutu podstatně snížit.

Žalobce je toho názoru, že mezi uloženou pokutou a protiprávním jednáním není spravedlivý vztah, a to tím spíše, že v rámci kartelové dohody stále navrhoval, aby se ceny udržovaly na nízké úrovni, a že se dokonce ujal iniciativy tuto kartelovou dohodu ukončit. Tvzení napadeného rozhodnutí, podle něhož existence dvouprocentní provize prokazuje, že úmluva přetrvávala i po roce 1962, je skutkově nepřesné. Ve skutečnosti žalobce, přestože usuzoval, že má právo na provizi 7 %, se tohoto práva vzdal, a neopustil přitom své stanovisko, že kartelová dohoda již skončila. Pokuta je nepřiměřená i ve vztahu ke sledovanému cíli a konečně je i nesrovnatelná s pokutami, které byly uloženy ve věci obchodu s barvivy.

Žalovaná nesouhlasí s myšlenkou, že se v projednávané věci jednalo o čistě formální porušení pravidel. V projednávané věci totiž došlo současně ke třem z pěti příkladů činností výslovně zakázaných v čl. 85 odst. 1. Zúčastněné podniky si toho byly dobře vědomy, vzhledem k tomu, že se snažily udržet gentlemanskou dohodu v tajnosti.

Výše pokut je odůvodněna zvážením závažné a vědomé povahy omezení hospodářské soutěže, které přetrvávalo i po vstupu nařízení č. 17 v platnost. Pokuta uložená žalobci ostatně nečiní ani pětinu nejvyšší stanovené částky. Odhlédne-li se od kvót anglických podniků, měl žalobce v rámci kartelové dohody kvótu ve výši 52,5 %. Pokuta, jež mu byla uložena, však v porovnání s ostatními členy kartelové dohody tohoto poměru nedosahuje, neboť Komise vzala v úvahu slabší postavení žalobce na trhu surovin ve srovnání s postavením společnosti Boehringer, stejně jako chování žalobce v cenové oblasti.

Právní otázky:

¹ Společnost NV Nederlandse Combinatie voor Chemische Industrie, Amsterdam (dále jen „Nedchem“), jejímž právním nástupcem je žalobce, společně s pěti dalšími nizozemskými podniky, které potom stále zastupovala, uzavřela v roce 1958 s podniky C.F. Boehringer & Söhne, Mannheim a Vereinigte Chininfabriken Zimmer & Co., GmbH, Mannheim (dále jen „Boehringer“) a Buchler & Co., Braunschweig dohodu, kterou si tyto podniky vyhradily své příslušné vnitrostátní trhy a stanovily ceny a kvóty pro vývoz chininu a chinidinu do ostatních zemí.

² Dne 28. února 1959 společnost Buchler od této dohody odstoupila.

³ Po zásahu Bundeskartellamt, kterému byla dohoda oznámena, změnily v červenci 1959 Boehringer a Nedchem tuto dohodu tak, že z ní vyloučily dodávky do členských států EHS.

4 V roce 1960 byla mezi společnostmi Nedchem a oběma výše uvedenými podniky uzavřena nová kartelová dohoda, která byla krátce nato rozšířena o francouzské a anglické podniky.

5 Tato kartelová dohoda byla založena především na úmluvě o obchodu s třetími zeměmi (dále jen „úmluva o vývozu“) a mimo jiné předpokládala vzájemně dohodnuté stanovování cen a slev používaných při vývozu chininu a chinidinu a rozdělení vývozních kvót zaručené systémem vyrovnání v případech, kdy by tyto vývozní kvóty byly překročeny či naopak nedosaženy.

6 Kromě toho „gentlemanská dohoda“ mezi týmiž účastníky rozšířila výše uvedená ustanovení na všechny prodeje uskutečňované v rámci společného trhu.

7 Tento akt stanovil též zásadu ochrany vnitrostátních trhů ve prospěch každého výrobce a zavázal francouzské členy kartelové dohody k tomu, aby nevyráběli syntetický chinidin.

8 Komise svým rozhodnutím ze dne 16. července 1969 (Úř. věst. L 192, s. 5 a násl.) usoudila, že takto stanovená omezení hospodářské soutěže by mohla ovlivnit obchod mezi členskými státy, a uložila žalobci pokutu ve výši 210 000 zúčtovacích jednotek.

9 Návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 13. září 1969 podal podnik Chemiefarma NV proti tomuto rozhodnutí žalobu.

A – Žalobní důvod nepříslušnosti Komise

10 Žalobce, jehož argumenty vycházejí z toho, že úmluva o vývozu byla oznámena příslušným vnitrostátním orgánům, aniž by byly vzneseny námitky, vyzývá Soudní dvůr, aby přezkoumal, do jaké míry upírají články 88 a 89 Smlouvy a případně nařízení Rady č. 17/62 Komisi příslušnost posuzovat kartelové dohody, které byly takto oznámeny.

11 Podle čl. 9 odst. 3 nařízení č. 17 „jsou k použití čl. 85 odst. 1 (...) nadále příslušné orgány členských států“, ale pouze „dokud Komise nezahájí řízení podle článků 2, 3 nebo 6“ tohoto nařízení.

12 Prozatímní povaha, takto přiznaná zásahům vnitrostátních orgánů, nemůže být na újmu plného výkonu pravomocí Komise v rámci společného trhu.

13 V každém případě nebyly předmětem výše uvedeného oznámení gentlemanské dohody, které upravovaly chování členů předmětné kartelové dohody na společném trhu.

14 Proto je tento žalobní důvod neopodstatněný.

15 Žalobce zdůrazňuje, že Komise neprokázala svou příslušnost, protože nepodala informace nutné k prokázání existence podmínek vyžadovaných pro uplatnění článku 85.

16 Tento žalobní důvod se týká porušení podstatných formálních náležitostí, a nikoli příslušnosti Komise.

B – Žalobní důvod týkající se promlčení

17 Žalobce vytýká Komisi, že nevzala v úvahu to, že uváděné protiprávní jednání je
promlčeno s ohledem na dobu, která uplynula mezi datem dotyčných skutků a datem
zahájení správního řízení Komisí.

18 Předpisy upravující pravomoc Komise ukládat pokuty v případě porušení pravidel
hospodářské soutěže nestanoví žádné promlčení.

19 Pro naplnění své funkce zajištění právní jistoty musí být promlčecí lhůta stanovena
předem.

20 Stanovení její délky a způsobů použití je v kompetenci zákonodárce Společenství.

21 Proto je tento žalobní důvod neopodstatněný.

C – Procesní a formální žalobní důvody

I – Žalobní důvody týkající se oznámení námitek

22 Žalobce tvrdí, že Komise ve svém oznámení námitek zaslaném 30. května 1968
nedostatečným způsobem uvedla výtky proti němu a použité důkazní prostředky.

23 Tímto opomenutím prý Komise zabránila Soudnímu dvoru v přezkumu legality
napadeného rozhodnutí.

24 Ustanovení čl. 19 odst. 1 nařízení č. 17 ukládá Komisi, aby před přijetím rozhodnutí
o pokutách poskytla dotyčným osobám příležitost vyjádřit se k záležitostem, proti
kterým vznesla námitky.

25 Článek 4 nařízení Komise č. 99/63 stanoví, že Komise při svém rozhodování
zohlední pouze ty námitky vůči dotčeným podnikům a sdružením podniků, k nimž se
mohly vyjádřit.

261 Oznámení námitek tomuto požadavku odpovídá vzhledem k tomu, že uvádí sice
stručně, ale jasně, podstatné skutečnosti, o které se Komise opírá.

27 Povinnost uložená Komisi článkem 19 je splněna, vzhledem k tomu, že poskytla
v průběhu správního řízení údaje nezbytné pro obhajobu.

28 V projednávané věci Komise poskytla jasný popis podstatných skutkových okolností,
na kterých založila uvedené námitky, a výslovně se přitom odvolala na prohlášení
obsažená v protokolech z některých zasedání zúčastněných podniků a na
korespondenci o ochraně vnitrostátních trhů mezi těmito podniky v říjnu a listopadu
1963.

29 Na základě svých šetření Komise kromě toho tvrdila, že zúčastněné osoby
pokračovaly ve výměně údajů o svém prodeji za účelem případného množstevního
vyrovnání a až do konce roku 1964 udržovaly jednotnou cenovou politiku, a
dovodila z toho pokračování používání gentlemanské dohody o výrobě a prodeji
v rámci společného trhu i po roce 1962.

30 Proto jsou výtky vznesené vůči oznámení námitek neopodstatněné.

II – Žalobní důvody týkající se nahlížení do správního spisu

31 Žalobce tvrdí, že Komise porušila práva na obhajobu tím, že mu v průběhu správního řízení odepřela nahlížení do podstatných dokumentů, ze kterých napadené rozhodnutí vychází.

32 Žalovaná odpovídá, že žalobci umožnila nahlédnout do dokumentů, které měly význam pro posouzení námitek.

33 Oznámení námitek vytýká žalobci, že až do roku 1966 dodržoval zejména u svého prodeje do Itálie, Belgie a Lucemburska společnou cenovou politiku s ostatními výrobci chininu.

34 Podle tohoto popisu mělo toto jednání ve vzájemné shodě za následek zejména stejnou úroveň cen uplatňovaných podniky při jejich prodejkách v dotýčných zemích.

35 Na podporu tohoto tvrzení se oznámení námitek (odst. 11 poslední pododstavec) odvolává na výsledky šetření provedených v těchto zemích zaměstnanci Komise.

36 V průběhu správního řízení požádal žalobce Komisi, aby ho s těmito poznatky seznámila.

37 Komise tuto žádost zamítla s odvoláním na nutnost zachovávat obchodní tajemství ostatních podniků.

38 Sama Komise však uvedla, že tyto podniky si vzájemně pravidelně vyměňovaly údaje o množstvích prodaných v dotýčných státech.

39 Kromě toho si v případě pochybností mohla Komise vyžádat stanovisko ostatních zúčastněných podniků k předání žalobcem požadovaných dokumentů, které se jich týkají.

40 Nic nenasvědčuje tomu, že Komise tyto podniky konzultovala.

41 V průběhu celého správního řízení však žalobce nepopíral, že prováděl politiku jednání ve vzájemné shodě ohledně cen až do konce října 1964.

42 Nepředání dotýčných dokumentů tak zřejmě mohlo ovlivnit možnosti obhajoby žalobce v rámci správního řízení, jen pokud jde o období od listopadu 1964 do ledna 1965.

43 Proto je třeba přidat tuto skutečnost k věci samé.

III – Žalobní důvody týkající se sepsání protokolu ze slyšení

44 Žalobce vytýká Komisi, že nedodržela čl. 9 odst. 4 nařízení č. 99 zejména tím, že opomenula předložit zúčastněným osobám v přiměřené lhůtě úplný a přesný protokol ze slyšení, tím, že mu stanovila příliš krátkou lhůtu pro předložení vyjádření, a tím, že se neujistila před přijetím napadeného rozhodnutí o jeho souhlasu s návrhem protokolu.

45 Žalobce, který měl při správním řízení lhůtu tři týdnů pro zaslání svých vyjádření
k návrhu protokolu, který mu Komise předložila, nevyužil svého práva navrhnout
změny a nepožádal ani o prodloužení lhůty.

46 Není tedy oprávněn nyní vytýkat Komisi, že mu stanovila příliš krátkou lhůtu a že se
před přijetím napadeného rozhodnutí neujistila o jeho souhlasu s protokolem.

47 Žalobce dále tvrdí, že Komise tím, že mu nepředložila znění v nizozemském jazyce,
porušila zásady obsažené v člancích 217 a 248 Smlouvy o EHS, ve spojení
s ustanoveními nařízení Rady č. 1.

48 Podle článku 3 nařízení Rady č. 1 jsou texty, které zasílají orgány osobě podléhající
jurisdikci členského státu, sepsány v jazyce tohoto členského státu.

49 Skutečnost, že nebyla doručena nizozemská verze návrhu protokolu, je tedy vadou
vyhotovení tohoto dokumentu, která by mohla ovlivnit jeho soulad s pravidly.

50 Z argumentů předložených žalobcem nicméně vyplývá, že byl s to se s obsahem
protokolu užitečně seznámit.

51 Žalobce neuvedl, že by kvůli tomu protokol vůči němu obsahoval podstatné
nepřesnosti nebo opomenutí.

52 Je tedy třeba vyvodit závěr, že zjištěné pochybení nemělo v projednávané věci
škodlivé následky, jež by mohly správní řízení zneplatnit.

53 Za těchto okolností musí být výše uvedené žalobní důvody zamítnuty.

IV – Žalobní důvody týkající se nedostatečné účasti žalobce ve správním řízení

54 Žalobce si stěžuje, že Komise nedodržela obecnou právní zásadu, která jí ukládá
připustit úzkou účast zúčastněných osob ve správním řízení, aby mohly společně
opravovat případné nepřesnosti a doplňovat nedostatečné argumenty.

55 Tento nedostatek spolupráce ze strany Komise měl údajně za následek zejména to, že
napadené rozhodnutí obsahovalo nadále zjevné nepřesnosti, protože nebralo zřetel na
vyjádření, která uvedl žalobce ve své odpovědi na oznámení námitek.

56 Práva na obhajobu jsou dodržena, pokud každá z dotčených osob měla možnost se
písemně nebo ústně vyjádřit k námitkám, které jsou jim vytýkány.

57 Nebylo zpochybněno, že v průběhu správního řízení žalobce tuto možnost měl.

58 Proto je tento žalobní důvod neopodstatněný.

V – Žalobní důvody týkající se právního základu nařízení Komise č. 99

59 Žalobce tvrdí, že přenesení pravomoci vypracovávat předpisy týkající se slyšení
zúčastněných osob a třetích osob na Komisi, provedené podle článku 24 nařízení
č. 17, se týká legislativní činnosti, a je z tohoto důvodu neslučitelné s článkem 87 a
s ustanoveními článků 155 a 4 Smlouvy ve vzájemném spojení.

60 Článek 87 svěřuje Radě úkol přijímat „nařízení nebo směrnice potřebné k provedení
zásad uvedených v člancích 85 a 86“.

61 Z toho nelze dovozovat, že by bylo Radě zakázáno udělit Komisi pravomoc přijímat
předpisy, které jsou nutné pro provádění pravidel, jež Rada v rámci svého úkolu
přijala.

62 Článek 155 Smlouvy, který za tímto účelem předpokládá přenesení pravomocí
Radou na Komisi, neomezuje toto oprávnění na nelegislativní působnost.

63 V článku 19 nařízení č. 17 stanovila Rada právo podniků, jež jsou účastníky
nějakého řízení podle tohoto nařízení, být vyslechnuty před Komisí.

64 V článku 24 téhož nařízení zmocnila Rada Komisi k přijímání prováděcích
ustanovení ohledně těchto slyšení.

65 Vzhledem k tomu, že zásadu vyslechnutí zúčastněných osob před Komisí přijala
Rada, představují jakkoli důležitá pravidla vymezující postup, jenž má být v tomto
ohledu dodržován, prováděcí opatření ve smyslu výše zmíněného článku 155.

66 Rada byla tedy oprávněna svěřit orgánu příslušnému k provádění tohoto postupu
úkol stanovit jeho podrobnosti.

67 Proto je námitka protiprávnosti, kterou žalobce uplatňuje vůči článku 24 nařízení
č. 17, neopodstatněná.

68 Žalobce mimoto tvrdí, že návrh nařízení č. 17, který byl předložen Parlamentu,
nepředpokládal přenesení pravomoci na Komisi, takže k tomuto bodu nemohl
Parlament dát své stanovisko.

69 Výše uvedený návrh ve znění, v němž byl předmětem kladného stanoviska
Parlamentu (Úř. věst. 1961, s. 1416), obsahuje ve svém článku 20 ustanovení
v podstatě totožné s ustanovením článku 24 nařízení č. 17.

70 Proto je tento žalobní důvod neopodstatněný.

VI – Žalobní důvody týkající se složení správního orgánu

71 Žalobce zdůrazňuje porušení obecné zásady kontinuity složení správního orgánu,
jenž rozhoduje v řízení, které může vyústit v uložení pokuty.

72 Žádná obecná zásada tohoto druhu neexistuje, a tento žalobní důvod je tedy
neopodstatněný.

VII – Žalobní důvod porušení podstatných formálních náležitostí nedostačujícím odůvodněním

73 Z hlediska porušení podstatných formálních náležitostí uplatňuje žalobce řadu
žalobních důvodů týkajících se odůvodnění napadeného rozhodnutí.

- 74 V první řadě vytýká rozhodnutí, že mlčky přešlo významné části vyjádření žalobce k oznámení námitek, které se týkaly charakteristik trhu farmaceutických výrobků a bezpředmětnosti územní ochrany.
- 75 Tato opomenutí znemožnila jakýkoli přezkum oprávnění Komise k zásahu podle článku 85 Smlouvy z důvodu potenciálního narušení obchodu mezi členskými státy.
- 76 Podle článku 190 Smlouvy je Komise povinna svá rozhodnutí odůvodnit a uvést skutečnosti, na nichž závisí právní odůvodnění tohoto opatření, a úvahy, které ji k přijetí rozhodnutí vedly.
- 77 Nepožaduje se však, aby se Komise zabývala všemi skutkovými a právními otázkami, které byly projednávány v průběhu správního řízení každou ze zúčastněných osob.
- 78 Jedná-li se konkrétně o rozhodnutí, kterým se ukládá pokuta, musí být odůvodnění posouzeno jako dostatečné, když jasně a uceleně ukazuje skutkové a právní úvahy, o něž se opírá uložení trestu zúčastněným osobám, tak, aby se tyto zúčastněné osoby i Soudní dvůr mohly seznámit s podstatnými prvky uvažování Komise.
- 79 Z rozhodnutí vyplývá, že Komise usoudila, že situace na trhu farmaceutických výrobků není rozhodující pro zjištění porušení pravidel Smlouvy v oblasti hospodářské soutěže.
- 80 Komise se tudíž nedopustila porušení podstatných formálních náležitostí tím, že v odůvodnění svého rozhodnutí nepoužila prvky, jež oprávněně či mylně pokládala za nepodstatné pro dotýcnou věc.
- 81 Pokud jde o územní ochranu, uvádí rozhodnutí jasně a uceleně skutkové i právní důvody, proč Komise vytkla žalobci, že spolu s ostatními podniky přistoupil k rozdělení trhů uvnitř Společenství.
- 82 Výše uvedené žalobní důvody tedy nejsou opodstatněné.
- 83 Žalobce dále tvrdí, že některé body odůvodnění rozhodnutí jsou vzájemně v rozporu.
- 84 Žalobce však tím, že se omezil pouze na uvedení těchto bodů odůvodnění, aniž by své tvrzení ozřejmil, nemůže tyto žalobní důvody užitečně uplatnit.
- 85 Žalobce dále vytýká napadenému rozhodnutí, že obsahuje neodůvodněná či nedostatečně odůvodněná tvrzení.
- 86 Pokud jde o kritizované části odůvodnění, které se týkají nevýhod způsobených kartelovou dohodou kupujícím, jedná se o důvody, jež v uvažování Komise nemají určující hodnotu.
- 87 Pokud jde o žalobní důvod nedostatečného odůvodnění u tvrzení obsažených v odst. 24 druhém a třetím pododstavci rozhodnutí, týká se tento žalobní důvod dokazování skutkových okolností, které tvoří základ rozhodnutí, a tedy věci samé.
- 88 V tomto ohledu jsou údaje uvedené v rozhodnutí Komise dostatečné pro to, aby Soudnímu dvoru umožnily pochopení úvah Komise a jejich přezkum.

89 Tyto žalobní důvody jsou tedy neopodstatněné.

90 Žalobce dále žalované vytýká, že porušila článek 4 nařízení č. 99 tím, že některé části napadeného rozhodnutí, týkající se zejména právního dosahu gentlemanské dohody, úmluvy o vývozu a množstevních vyrovnání, nebyly v oznámení námitek uvedeny nebo se tam vyskytovaly v jiné podobě.

91 Rozhodnutí nemusí nutně být kopií oznámení námitek.

92 Komise totiž musí přihlídnout ke skutečnostem, jež vyplynuly ze správního řízení, a buď upustit od některých námitek, které se ukážou být neopodstatněné, nebo upravit a doplnit po skutkové i právní stránce svou argumentaci na podporu výtek, na nichž nadále trvá.

93 Tato možnost není v rozporu s právy na obhajobu zakotvenými ve výše zmíněném článku 4.

94 Toto ustanovení je dodrženo, když rozhodnutí dotčeným osobám nepřičítá protiprávní jednání, která nebyla uvedena v oznámení námitek, a obsahuje pouze skutkové okolnosti, ke kterým se dotčené osoby měly příležitost vyjádřit.

95 Ze srovnání oznámení námitek doručeného žalobci 30. července 1968 s textem napadeného rozhodnutí nevyplývá žádná výtka takové povahy.

96 Proto je tento žalobní důvod neopodstatněný.

97 Žalobce konečně Komisi vytýká porušení obecné právní zásady, podle níž musí být právní subjekty upozorněny na možnosti odvolání a na lhůty k tomu stanovené.

98 Vzhledem k tomu, že žalobce předložil své odvolání ve stanovené lhůtě, je tento důvod nerelevantní.

VIII – Žalobní důvod týkající se publicity daného rozhodnutí

99 Žalobce vytýká Komisi, že porušila zásady, na nichž spočívá článek 21 nařízení č. 17 tím, že s napadeným rozhodnutím seznámila tisk a že ho celé zveřejnila v Úředním věstníku Společenství, přičemž není zařazeno mezi rozhodnutí, jejichž zveřejnění tento článek stanoví.

100 Žalovaná tak ovlivnila veřejné mínění v neprospěch pověsti žalobce a jeho postavení na burze.

101 Článek 21 nařízení č. 17, který stanoví zveřejnění některých rozhodnutí, nezahrnuje rozhodnutí, která jsou přijata podle článku 15 tohoto nařízení.

102 Komise sice nebyla povinna zveřejňovat napadené rozhodnutí, avšak nic ve znění či smyslu článku 21 jí nebrání, aby je zveřejnila, protože tím nedošlo k prozrazení obchodního tajemství podniků.

103 Sdělení, které útvary Komise poskytly tisku, neměnilo smysl ani obsah rozhodnutí.

104 Publicita takto daná tomuto rozhodnutí může dokonce přispívat k zajištění
dodržování pravidel Smlouvy v oblasti hospodářské soutěže.

105 Tento žalobní důvod je tedy neopodstatněný.

D – K věci samé

I – Kvalifikace a délka trvání gentlemanské dohody

106 Žalobce Komisi vytýká, že považovala úmluvu o vývozu týkající se obchodu
s třetími zeměmi a gentlemanskou dohodu upravující chování členů na společném
trhu vzhledem k článku 85 za nedělitelný celek.

107 Na rozdíl od úmluvy o vývozu nepředstavovala gentlemanská dohoda dohodu ve
smyslu čl. 85 odst. 1 a v každém případě již od konce října 1962 přestala definitivně
existovat.

108 Z chování stran úmluvy o vývozu nelze dovodit, že by nadále uplatňovaly omezení
hospodářské soutěže tak, jak bylo původně stanoveno v gentlemanské dohodě.

109 Opačné závěry, k nimž dospělo napadené rozhodnutí, jsou neplatné, protože jsou
založeny na nesprávných zjištěních.

110 Předmětem gentlemanské dohody, jejíž existenci až do konce října 1962 žalobce
uznává, bylo omezení hospodářské soutěže na společném trhu.

111 Strany úmluvy o vývozu vzájemně prohlašovaly, že jsou připraveny řídit se
gentlemanskou dohodou, a přiznávají, že se jí řídily až do konce října 1962.

112 Tento dokument tak představuje věrný výraz společné vůle členů kartelové dohody
k jejich chování na společném trhu.

113 Kromě toho obsahuje doložku, podle které porušení gentlemanské dohody ipso facto
představuje porušení úmluvy o vývozu.

114 Za těchto podmínek je třeba mít toto propojení na zřeteli při kvalifikování
gentlemanské dohody z hlediska kategorií aktů zakázaných čl. 85 odst. 1.

115 Žalovaná opírá svůj názor týkající se pokračování gentlemanské dohody až do února
1965 o dokumenty a prohlášení vydaná stranami kartelové dohody, jejichž nejasné a
dokonce protichůdné znění neumožňuje rozhodnout, zda tyto podniky minily ukončit
gentlemanskou dohodu již při svém zasedání 29. října 1962.

116 Je tedy třeba přezkoumat chování podniků na společném trhu po 29. říjnu 1962 ve
všech čtyřech bodech týkajících se rozdělení vnitrostátních trhů, stanovení
společných cen, určení prodejních kvót a zákazu výroby syntetického chinidinu.

II – Ochrana vnitrostátních trhů výrobců

117 Gentlemanská dohoda zajišťovala ochranu každého vnitrostátního trhu ve prospěch
výrobců z jednotlivých členských států.

- 118 Při dodávkách většího rozsahu zasílaných po říjnu 1962 na některý z těchto trhů ze strany zahraničních výrobců, jako například při prodeji chininu a chinidinu ve Francii, srovnali tito výrobci v podstatě ceny s vnitřními cenami ve Francii, které byly vyšší než ceny při vývozu do třetích zemí.
- 119 Nezdá se ani, že se změnil nevelký objem vzájemného obchodu mezi ostatními členskými státy, na které se vztahovala doložka o ochraně vnitrostátního trhu, a to přes významné rozdíly v cenách používaných v každém z dotyčných států.
- 120 Odchytky mezi vnitrostátními právními předpisy těchto států nestačí k vysvětlení těchto cenových rozdílů, ani toho, že k vzájemnému obchodu v podstatě nedocházelo.
- 121 Pro vysvětlení těchto skutečností se nelze užitečně odvolávat na narušení obchodu s chininem a chinidinem, jež mohou vyplývat z rozdílů mezi vnitrostátními právními předpisy, jimiž se řídí značkové farmaceutické výrobky.
- 122 Vzájemná korespondence, kterou si v říjnu a listopadu 1963 vyměňovaly strany úmluvy o vývozu na téma ochrany vnitrostátních trhů, jen dále potvrzuje vůli těchto podniků nechat stávající stav beze změny.
- 123 Tuto vůli později potvrdil Nedchem při zasedání zúčastněných podniků v Bruselu dne 14. března 1964.
- 124 Z těchto okolností vyplývá, že pokud jde o omezení hospodářské soutěže plynoucí z ochrany vnitrostátních trhů výrobců, řídili se tito výrobci i po zasedání 29. října 1962 gentlemanskou dohodou z roku 1960 a potvrzovali v tomto smyslu svou společnou vůli.
- 125 Žalobce tvrdí, že zejména z důvodu nedostatku surovin nemělo rozdělení vnitrostátních trhů vyplývající z dopisů z října a listopadu 1963 žádný vliv na hospodářskou soutěž na společném trhu.
- 126 Přes řidší výskyt surovin a zvýšení poptávky po dotyčných výrobcích se však projevila, jak to konstatuje napadené rozhodnutí, vážná hrozba nedostatku až v roce 1964, a to následkem přerušení dodávek podniku Nedchem pocházejících ze zásob americké státní správy.
- 127 Taková situace však na druhou stranu nemůže ospravedlnit kartelovou dohodu, jejímž předmětem je omezení hospodářské soutěže na společném trhu a která ovlivňuje obchod mezi členskými státy.
- 128 Předmětem rozdělení vnitrostátních trhů je omezení hospodářské soutěže a vzájemného obchodu na společném trhu.
- 129 Skutečnost, že tato kartelová dohoda mohla mít v praxi, když se projevila hrozba nedostatku surovin, menší vliv na hospodářskou soutěž a na mezinárodní obchod než v normálním období, nemůže nic změnit na tom, že strany neustály ve svém nepoctivém jednání.

130 Žalobce kromě toho nepodal žádný rozhodující důkaz, který by mohl prokázat, že se přestal chovat podle kartelové dohody ještě před uplynutím platnosti dohody o vývozu.

131 Žalobní důvody týkající se části rozhodnutí, která se vztahuje k pokračování dohody o ochraně vnitrostátních trhů výrobců až do začátku února 1965, jsou proto neopodstatněné.

III – Společné stanovení prodejních cen

132 Pokud jde o společné stanovení prodejních cen pro nerozdělené trhy, tedy pro Belgicko-lucemburskou unii a Itálii, stanovila gentlemanská dohoda, že pro tyto prodeje budou použity sazby ceníků vývozu do třetích zemí stanovené společnou dohodou v souladu s úmluvou o vývozu.

133 Společné stanovení prodejních cen výrobcí téměř veškerého chininu a chinidinu prodávaného na společném trhu může ovlivnit obchod mezi členskými státy a závažným způsobem omezuje hospodářskou soutěž na společném trhu.

134 Jestliže strany úmluvy o vývozu, jak tvrdí žalovaná, nadále používaly při dodávkách do výše uvedených členských států vývozních ceníků až do února 1965, vyplývalo by z toho, že se nadále řídily tou částí gentlemanské dohody, která se týkala společného stanovení cen.

135 Pokud jde o období od listopadu 1962 do dubna 1964, ukazují údaje předložené žalovanou podstatnou a stálou shodu mezi ceníky stanovenými pro vývoz v rámci kartelové dohody a cenami, které zúčastněné osoby, včetně žalobce, používaly u svých prodejů na nechráněných vnitrostátních trzích Společenství.

136 Pokud se tyto ceny odchylovaly od sazeb vývozních cen, bylo to v závislosti na slevách či přírážkách obecně odpovídajících slevám a přírážkám domluveným v době platnosti gentlemanské dohody.

137 Žalobce nepodal žádný argument, který by mohl vyvrátit oprávněnost tohoto dokazování.

138 Kromě toho zvýšení cen o 15 %, společně dohodnuté dne 12. března 1964 podle úmluvy o vývozu, které umožnilo překonání odporu podniku Nedchem, bylo jednotně uplatňováno, třebaže tento podnik by dával přednost dalšímu používání nižších cen u dodávek do Itálie, Belgie i Lucemburska.

139 Z těchto okolností je zjevné, že v oblasti prodejních cen se strany úmluvy o vývozu i po říjnu 1962 nadále chovaly na společném trhu tak, jakoby gentlemanská dohoda z roku 1960 byla ještě v platnosti.

140 Chování členů kartelové dohody v oblasti prodejních cen od května 1964 bylo předmětem podrobného projednávání až následkem otázek, které položil Soudní dvůr žalované v průběhu ústního řízení.

141 S přihlédnutím k údajům předloženým jednotlivými účastníky těchto jednání vyplývá, že v průběhu roku 1964, a zvláště od května, začal jeden člen kartelové

dohody používat v rostoucím počtu případů ceny, jež se odchylovaly od vývozních ceníků, aniž by žalovaná byla s to přesvědčivým způsobem vysvětlit, jak by to mohlo být v souladu s udržováním předmětné dohody v platnosti.

142 Nesdělení výsledků šetření provedených v Itálii a v Belgii zúčastněným osobám, které znemožnilo jakékoli objasnění a diskusi ve fázi správního řízení, zjevně mohlo přispět k tomu, že skutečnosti, které měly být vyneseny na světlo, zůstaly ve stínu.

143 Za těchto podmínek nebylo právně dostačujícím způsobem prokázáno, že žalobce v rámci společné dohody s ostatními výrobci používal jednotné ceny pro své prodeje do Belgicko-lucemburské unie a Itálie po květnu 1964.

144 Z toho důvodu musí být období od května 1964 do února 1965 vyloučeno ze sděleného protiprávního jednání.

IV – Prodejní kvóty

145 Pokud jde o stanovení prodejních kvót pro společný trh spojené se systémem vyrovnání, a tvořící tak dodatečnou záruku rozdělení vnitrostátních trhů, žalobce tvrdí, že podmínka nutná pro fungování takového systému, a sice vzájemné sdělování všech prodejů včetně prodejů uskutečněných ve Společenství, již po říjnu 1962 nebyla plněna.

146 Není možné s jistotou konstatovat, že sdělení zúčastněných osob o prodejích, která žalovaná předložila na podporu svého opačného tvrzení, se týkala rovněž dodávek na společný trh.

147 Tyto dokumenty se naopak obecně odvolávají výslovným způsobem na „prodeje určené na vývoz“, což je výraz, kterým členové kartelové dohody obvykle označovali prodeje do třetích zemí.

148 Kromě toho z dopisů, které si v lednu 1964 vzájemně zasílali dva členové kartelové dohody, vyplývá, že ani sdělování hodnot týkajících se prodejů určených na vývoz se neuskutečňovalo pravidelně.

149 Sama žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí připouští, že mechanismus vyrovnání, jehož cílem bylo zajistit dodržování kvót, nebyl v průběhu let 1963 - 1964 používán z důvodu řidšího výskytu surovin a zvýšení poptávky, takže členové kartelové dohody již neměli zájem provádět mezi sebou vyrovnávací dodávky.

150 Žalovaná předložila při jednání tabulku množství chininu prodaného podniky Nedchem, Boehringer a Buchler od roku 1962 do roku 1964 ve snaze dokázat, že tato množství vyjádřená v procentech z celkového součtu kvót se v tomto období nijak znatelně neodchylovala od kvót přidělených každému z těchto podniků v rámci kartelové dohody, a že tudíž mechanismus kvót nadále fungoval i po roce 1962.

151 Tato tabulka, která ostatně neobsahuje prodeje chinidinu, však ukazuje, že i když se vezme za základ průměr za poslední dva roky, zůstávají nezanedbatelné odchylky u každého z uvedených tří podniků oproti jejich příslušným kvótám.

152 Hodnoty předložené Komisí mají navíc pouze souhrnnou povahu, zahrnují celkový
objem prodeje chininu zúčastněných osob, a tudíž neumožňují rozeznat, jak se
vyvíjelo jejich chování na společném trhu.

153 Při nedostatku dostatečných důkazů o pokračování systému kvót u prodeje na
společném trhu po říjnu 1962 je nutno dospět k závěru, že žalobní důvody žalobce
vůči této části napadeného rozhodnutí jsou opodstatněné.

V – Omezování výroby syntetického chinidinu

154 Gentlemanská dohoda zakazovala skupině francouzských podniků vyrábět syntetický
chinidin.

155 Závažností omezení ukládaných podnikům jednoho členského státu ve prospěch
podniků jiných členských států a s přihlédnutím k významu těchto podniků na
dotyčném trhu byly tyto zákazy zjevně zaměřené na omezení hospodářské soutěže
uvnitř společného trhu a mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy.

156 Skutečnost, že francouzské podniky nebyly v době uzavření předmětné dohody
schopny vyrábět syntetický chinidin, nemůže opravňovat takové omezení, které jim
zabránilo v jakékoli možnosti tuto činnost vůbec zahájit.

157 Přijetí tohoto omezení svobody podnikání francouzskými podniky lze vysvětlit
s přihlédnutím k jejich zájmu - z důvodu obzvláště vysokých cen, jež používaly u
svých výrobků ve Francii - zachovat územní ochranu, ze které měly prospěch na
svém národním trhu.

158 S přihlédnutím ke spojení, které takto existovalo mezi těmito dvěma omezeními
hospodářské soutěže, lze důvodně dospět k závěru, že zákaz výroby trval stejně
dlouho jako územní ochrana.

159 I když je pravda, že Boehringer postoupil v březnu 1964 licenci na výrobu chinidinu
anglickému účastníkovi, který zůstal členem kartelové dohody a jemuž gentlemanská
dohoda ukládala obdobné zákazy jako francouzským podnikům, nemění tato
skutečnost nic na tom, co již bylo zjištěno, pokud jde o vztahy mezi francouzskými
podniky a německými a nizozemskými členy kartelové dohody.

160 I když je možné, že z důvodu řidšího výskytu surovin konstatovaného napadeným
rozhodnutím (čl. 29 poslední pododstavec) neměla ochrana vnitrostátních trhů ve
svém posledním období nijak výrazný vliv na hospodářskou soutěž a vzájemný
obchod mezi členskými státy, tato kartelová dohoda nicméně trvala až do února
1965.

161 Vzhledem k tomu, že není žádný nepřímý důkaz svědčící o opaku, a s přihlédnutím
k uvedenému spojení mezi dvěma aspekty kartelové dohody je nutno se domnívat, že
dohoda omezující svobodu výroby francouzských podniků trvala stejně dlouho.

162 Proto jsou žalobní důvody, které žalobce uplatňuje v tomto ohledu, neopodstatněné.

VI – Celkové posouzení kartelové dohody v rámci společného trhu

163 Z výše uvedeného vyplývá, že žalobce se zúčastnil spolu s ostatními výrobci chininu
a chinidinu kartelové dohody zakázané článkem 85 Smlouvy o EHS.

164 Tato kartelová dohoda trvala ve většině svých částí i po zasedání 29. října 1962.

165 Vážné pochybnosti o zachování kartelové dohody po roce 1962 přetrvávají, pouze
pokud jde o uplatňování prodejních kvót.

166 Okolnost, že podniky nepokračovaly v uplatňování systému kvót, však zjevně
podmínky hospodářské soutěže znatelně nezlepšila, protože nadále používaly
společně stanovované ceny, jednotně uplatňovaly u svých dodávek na společný trh
společná zvýšení cen provedená v březnu a říjnu 1964 a dohodnutá v rámci úmluvy o
vývozu a zachovávaly konečně i ochranu příslušných vnitrostátních trhů a zákaz
výroby syntetického chinidinu daný francouzským podnikům.

167 Používání jednotných cen u dodávek do Itálie, Belgie a Lucemburska lze však
konstatovat pouze do dubna 1964.

168 Konečně i kdybychom museli připustit, že úmluva o vývozu mohla fungovat
nezávisle na dohodě týkající se společného trhu, je třeba konstatovat, že ve
skutečnosti příkládali členové kartelové dohody velký význam tomu, aby obě dohody
byly uplatňovány společně.

169 Přestože byla od října 1963 úmluva o vývozu prohlášena za „pozastavenou“,
z prohlášení zúčastněných osob v průběhu jejich následných zasedání i z celého
jejich dalšího chování zjevně vyplývá, že měly stále zájem na tom, aby tato úmluva
zůstala zachována, zejména za účelem případného využití v rámci společného trhu.

VII – Žalobní důvody týkající se pokuty

170 Žalobce vytýká Komisi, že mu uložila pokutu za protiprávní jednání, které již bylo
ukončeno.

171 Pokuty stanovené v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 mají údajně povahu penále, a nikoli
trestních sankcí.

172 Sankce uvedené v článku 15 nařízení č. 17 nemají povahu penále.

173 Jejich účelem je potlačovat protiprávní chování, jakož i předcházet jejich opakování.

174 Tohoto účelu by nebylo možno odpovídajícím způsobem docílit, pokud by se použití
sankce muselo omezit pouze na současné protiprávní jednání.

175 Pravomoc Komise ukládat sankce není nijak dotčena skutečností, že chování
zakládající protiprávní čin včetně jeho škodlivých následků již skončilo.

176 Posouzení závažnosti protiprávního jednání za účelem stanovení výše pokuty musí
být provedeno zejména s přihlédnutím k povaze omezení hospodářské soutěže,
k počtu a velikosti dotčených podniků, k příslušnému podílu na trhu, který ve
Společenství ovládají, jakož i k situaci na trhu v době, kdy k tomuto protiprávnímu
jednání došlo.

177 Žalobce vznáší námitku protiprávnosti proti uvedenému článku 15 s odůvodněním, že systém pokut stanovený tímto ustanovením je podstatně odlišný od systému stanoveného v návrhu Komise, ke kterému byl slyšen Evropský parlament.

178 Návrh nařízení, který byl s Parlamentem konzultován, braný jako celek nebyl ve své podstatě nijak dotčen.

179 Námitka protiprávnosti je tudíž neopodstatněná.

180 Žalobce žádá Soudní dvůr, aby pokutu zrušil nebo alespoň podstatně snížil, protože protiprávní jednání, ze kterého je obviňován, mělo „čistě formální“ povahu.

181 Kromě toho tvrdí, že poměr mezi uloženou pokutou a protiprávním jednáním není spravedlivý, zejména vzhledem k tomu, že žalobce v rámci kartelové dohody stále podporoval udržování cen na nízké úrovni.

182 Z již uvedených důvodů ohledně námitek týkajících se konstatování obsažených ve sporném rozhodnutí vyplývá, že protiprávní jednání nemělo povahu čistě formální.

183 Napadené rozhodnutí v odst. 40 třetím pododstavci klade výslovně důraz na to, že žalobce se několikrát vyjádřil ve prospěch poměrně nízkých cen.

184 Komise tedy tento prvek vzala při vyměření pokuty v úvahu.

185 Ohled na polehčující okolnosti ve prospěch žalobce způsobil, že pokuta, která mu byla uložena, je v porovnání s pokutami uloženými ostatním členům kartelové dohody úměrně nižší než kvóta, kterou měl v rámci kartelové dohody.

186 Poměrně vysokou částku pokuty uloženou žalobci lze však odůvodnit zejména tím, že tento podnik ovládal největší část trhu dotyčných výrobků, s uvážením jeho největšího vlivu při vypracovávání a realizaci příslušných dohod, jakož i závažné a vědomé povahy protiprávního jednání, kterého se dopustil.

187 Zjištění obsažená v napadeném rozhodnutí týkající se protiprávního jednání, které lze dávat za vinu žalobci, jsou tedy ve svých podstatných částech opodstatněná.

188 Vyloučení stanovování prodejních kvót na období od listopadu 1962 do února 1965 a prodejních cen na období květen 1964 až únor 1965, které nesnižuje znatelně závažnost omezení hospodářské soutěže vyplývající z kartelové dohody, je důvodem pouze k mírnému snížení pokuty.

189 Tuto pokutu je třeba snížit na 200 000 zúčtovacích jednotek.

K nákladům řízení

190 Podle čl. 69 odst. 2 prvního pododstavce jednacího řádu Soudního dvora se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

191 Vzhledem k tomu, že žalobce neměl úspěch v podstatné části svých návrhů, je důvodné mu uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

s ohledem na průběh řízení,
po vyslechnutí zprávy soudce zpravodaje,
po vyslechnutí vyjádření účastníků řízení,
po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta,
s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména
článek 85 této smlouvy,
s ohledem na nařízení Rady č. 17/62 a nařízení Komise Evropského hospodářského
společenství č. 99/63,
s ohledem na Protokol o statutu Evropského soudního dvora,
s ohledem na jednací řád Evropského soudního dvora,

SOUDNÍ DVŮR

rozhodl takto:

- 1) **Žaloba na neplatnost se zamítá.**
- 2) **Rozhodnutí Komise Evropských společenství ze dne 16. července 1969 (Úř. věst. L 192, s. 5 a násl.) se mění v rozsahu, v němž ve svém článku 1 konstatuje, že žalobce uplatňoval ustanovení gentlemanské dohody ze dne 9. dubna 1960 o systému kvót a vyrovnání v průběhu období od listopadu 1962 do února 1965 a stanovování cen a slev u vývozu chininu a chinidinu v průběhu období od května 1964 do února 1965.**
- 3) **Pokuta uložená žalobci výše uvedeným rozhodnutím se snižuje na 200 000 zúčtovacích jednotek.**
- 4) **Žalobci se ukládá úhrada nákladů řízení.**